

ADRIAMONTA

glasilo kolektiva sgp pionir novo mesto

12. november 1982

leto XVI. št. 11 (147)

Obračun devetih mesecev

ČAKA NAS TEŽKO DELO

Krizna gospodarska gibanja, ki so se že kar ukoreninila tako doma kot v svetu, niso prizanesla niti naši delovni organizaciji, kar se odraža na rezultatih, doseženih v prvih devetih mesecih letošnjega leta.

Na ravni delovne organizacije smo ustvarili 4.590.715.352.00 din bruto realizacije, kar pomeni 11 % več kot v enakem obdobju lani in 19 % več, kot predvideva plan za to obdobje. Kljub ugodni dinamiki realizacije pa finančni rezultat ni zadovoljiv, na kar imajo vpliv visoki stroški poslovanja. Direktni stroški proizvodnje predstavljajo 86,4 % neto realizacije, kar je nekaj več kot lani in tudi več, kot smo planirali; fiksni stroški TOZD 6,8 %, kar je 29 % več kot lani in 11 % več, kot smo planirali; prispevki skupnim službam pa 2,5 % neto realizacije, kar je manj kot lani in manj, kot smo planirali.

Delež pokritja v neto realizaciji predstavlja 4,3 %, ki se zmanjšuje za nepotrjeno realizacijo v znesku 4.081.574.00 din, nepotrjene račune 3.077.455.00 din, izgubo menz in naselij, ki ni tako majhna in znaša 8.842.772.00 din oziroma 14.406.255.00 din, in še nekatere druge obveznosti, tako da predstavlja ostanek pokritja le 2,9 % neto realizacije.

Delavci TOZD gradbene operativne, ki predstavljajo 69 % vseh zaposlenih v delovni organizaciji, prispevajo 76 % celotne realizacije, in težave v poslovanju samo ene gradbene TOZD odločilno vplivajo na uspeh celotne delovne organizacije. Tako beležimo zaskrbljujoče re-

zultate v TOZD gradbeni sektor Krško, ki ima na pokritju kar 24.332.488.00 din izgube, to je 13.856.00 din na delavca. Tudi poslovanje v TOZD Zagreb ni v mejah pričakovanj, saj ima komaj še pozitivno pokritje. V TOZD gradbena operativa Metlika pa je glede na preteklo leto le opaziti pozitivne premike, vendar so k izboljšanju rezultatov prispevale nekatere obrtne enote, vse gradbene enote skupaj pa so dosegle negativno pokritje.

Med ostalimi TOZD beležimo najslabši rezultat pri Keramiki, ki je povečala število zaposlenih za 86 % v primerjavi z enakim obdobjem lani, doprinesla pa je le nekaj odstotkov višjo realizacijo, medtem ko na finančni rezultat ni vplivala.

Dinamika celotnega prihodka je nekoliko ugodnejša kot dinamika realizacije, tako realizacija kot celotni prihodek pa presega plan. Ustvarjenega je bilo za 4.555.661.953.00 din celo-

tnega prihodka, kar je 16 % več kot lani in 12 % več, kot predvideva plan za to obdobje. Ustvarjeni dohodek je za 13 % višji od lanskoletnega in 5 % nad planiranim. Čisti dohodek pa se je povečal za 14 % in za 2 % presegele plan, medtem ko so sredstva za sklade 9 % manjša kot v preteklem obdobju in dosegajo le 69 % planiranih, na kar delno vpliva tudi povečana minimalna amortizacija.

Iz strukture celotnega prihodka je razvidno, da predstavlja porabljena sredstva 72,7 % prihodka. Med materialnimi stroški se je občutno povečala minimalna amortizacija, kar se odraža na manjšem dohodku. Obveznosti iz dohodka za splošne in skupne potrebe so se v strukturi celotnega prihodka znižale z izjemo plačanih obresti, ki so za 22.725.000.00 din večje od prejetih. Delitveno razmerje čistega dohodka je v primerjavi s predhodnim letom in s planom manj ugodno. Za ose-

bne dohodke smo namenili 80,6 % čistega dohodka, preostanek pa odpade na sklade, kar pa ne zadošča za uresničitev razvojnih načrtov na področju investicij.

Na izpad dohodka v tretjem tromesečju letošnjega leta je bistveno vplivala neplačana realizacija v znesku 99.565.462.00 din. TOZD Novo mesto prispeva 68 % vse neplačane realizacije na račun Adriamonta iz Reke, ki je v stečaju.

Iz celotnega prihodka pokrivajo TOZD Novo mesto, TOZD Ljubljana, TOZD Krško, TOZD Zagreb in TOZD SPO še izgubo Libije v znesku 5.510.035.00 din, kar še znižuje dohodek.

Tudi ekonomski pokazatelji ekonomičnosti, produktivnosti, rentabilnosti in akumulativne sposobnosti znova dokazujejo, da uspešnost poslovanja naše delovne organizacije pada. Razen tega smo med tistimi delovnimi organizacijami, ki ne gospodarijo v resolucijskih okvirih in ki delijo dohodek preko svojih zmoglosti. Tako smo v okviru DO prekoračili dovoljeno rast osebnih dohodkov za 5,16 %, pa tudi izplačana skupna poraba na delavca presega dovoljeno za 675.00 din. Poleg tega pa nas bremenijo še nepopravnane prekoračitve iz leta 1981.

Vsekakor nas v zadnjih treh mesecih letošnjega leta čaka težko delo glede na to, da moramo doseči tolikšen dohodek, da bomo z njim uskladili razporejene osebne dohodke. Razen tega pa moramo računati s tem, da se nam pogoji pridobivanja dohodka glede na bližajočo zimo ter sprejeto politiko ekonomske stabilizacije lahko samo še poslabšajo.

EKONOMSKI BIRO

* ČESTITAMO *
* VAM ZA *
* DAN *
* REPUBLIKE *

Kongres zveze sindikatov

Na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije je sodelovalo 761 delegatov, zaradi opravičenih razlogov na kongres ni prišlo le 25 delegatov. Med delegati je bilo približno 40 odstotkov žensk, 12 odstotkov mladih do 27 let starosti, kar 64 odstotkov pa jih je bilo iz neposredne proizvodnje vseh 18 dejavnosti sindikata in iz vseh območij Slovenije. Kongresa se je udeležilo tudi 212 gostov in 166 novinarjev.

Kongres je obravnaval in proučil pet aktualnih področij nalog sindikatov: uresničevanje politike gospodarske stabilizacije, vlogo delavcev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, združevanje dela in sredstev, pridobivanje in delitev dohodka in osebnih dohodkov ter politično, organizacijsko in kadrovske okrepitve Zveze sindikatov Slovenije.

Na kongresu je bilo slišati kritično, stvarno in objektivno besedo delegatov, ki je izražala oceno in zahtevo, da mora družbeno gospodarski sistem delovati tako, da se bo utrjevala samoupravna vloga delavca in združenega dela ter da bo spodbujal in zagotavljal kar najboljše gospodarske učinke. Neredke so bile zahteve, da mora veljati za vse načelo delitve po delu in da se je treba odločno spoprijeti s težnjami in navadami, da bi kdorkoli živel na račun tujega pa tudi, da ne morejo biti vsi odgovorni za zgrešene naložbe, za izgube in za čezmerne dolge. Breme naj nosijo predvsem tisti, ki so vse to povzročili. To pa seveda v upravičenih primerih ne izključuje utemeljenega in družbeno dogovorjenega obsega solidarnosti.

Temeljni poudarki razprav na kongresu so bili usmerjeni v podporo prizadevanjem za gospodarsko stabilizacijo. Iz naše delovne organizacije sta se kongresa udeležila Janez Gašper, katerega povzetek razprave objavljamo v tej številki, in Ida Slapšak, ki je v plenarnem delu bila članica kandidacijske komisije, potem pa se je vključila v delo komisije za politično, organizacijsko in kadrovske izgradnje ter statut Zveze sindikatov Slovenije.

Kdo odloča?

Ko analiziramo in ocenjujemo razvoj in uveljavljanje delegatskega sistema, moramo izhajati iz odnosov v temeljnih sredinah, od koder se delegatski sistem tudi gradi, to je tozd. Ne strinjam se s polemikami, da delegatski sistem in samoupravljanje zgubljata na zaupanju in da je delegatski sistem neučinkovit. Po mojem je to parola tehnokratov in vseh tistih v družbi, ki bi radi videli, da naš sistem socialnega samoupravljanja pade na izpitu, ker bi se jim tako odprle možnosti večjega vpliva in večjih privilegijev v družbi. Ravno ti pa glede na svoj interes s svojim odnosom preprečujejo in onemogočajo vsebinski pristop delavcev k odločanju in samoupravljanju. Z drugimi besedami, tehnokratsko-birokratske strukture si želijo čim manjši vpliv delavcev pri odločanju.

Veliko je tozdov, kjer se sploh ne sklicujejo delegacije pred sejo skupščine, da bi obravnavale gradiva in s svojimi predlogi prek delegatov posredovale resnični interes in potrebe, ki so odraz stvarnih možnosti. Prav tako je veliko primerov, da samoupravni organi v OZD ne obravnavajo vprašanj, ki bi jih morali in so jim dana v pristojnost v samoupravnih aktih. Velikokrat se zgodi, da se na skupščino SIS pošilja delegat samo formalno, zaradi tega, da ne bo kritike, ker ga ni bilo tam. Najbolj pomembno pa bi bilo, da se tega delegata oboroži s stališči, kar pa v večini primerov izostane. To pomeni, da delegat ni več delegat, ampak predstavnik. Tak pristop delegatskemu odločanju povzroča delegatskemu sistemu in družbi nasploh veliko škode, saj ni odprta možnost izražanja stvarnih interesov delavcev v delegatskih telesih, ampak se čez skupščinska gradiva prebijajo najrazličnejši predlogi in politika raznih birokratov, ki načrtujejo nemogoče zadeve. To je močno prisotno tudi v samoupravnih organih v organizacijah združenega dela.

Kje so in kje bi morale biti pri tem osnovne organizacije sindikata in druge DPO? Mislim, da je prva in osnovna nalo-

ga OOZS, da skrbi in zahteva, da se postopki pri delegatskem samoupravnem odločanju obvezno izvajajo tako, kot je opredeljeno v samoupravnih aktih in v zakonu. Delavci – delegati morajo imeti na voljo strokovno pomoč pri obravnavi gradiva, pravočasno morajo dobiti gradiva in morajo biti obveščeni o uresničevanju sprejetih odločitev.

V sedANJI težki gospodarski situaciji se postavljajo zahteve, da je potrebno dati poslovnim strukturam več pristojnosti pri odločanju in vodenju OZD. Te zahteve postavljajo strukture, ki jim je malo mar za samoupravljanje, ampak sedaj

vidijo priložnost, da za vse probleme in pomanjkljivosti v družbi naredijo krivo samoupravljanje in ne odločanje mimo samoupravljanja. Sedaj vidijo priložnost, da krepijo svojo vlogo in položaj, da koncentrirajo družbeno moč pri odločanju. Sindikalna organizacija mora skupaj z drugimi DPO slediti in oceniti take tendence ter jih ostro obsoditi ter s konkretnimi političnimi akcijami in s krepitvijo odgovornosti vseh afirmirati resnično samoupravno odločanje.

Ko bo delavec dejansko odločal o vseh vprašanih v družbi, bomo lahko rekli da je ta tudi odgovoren za razvoj le te.

Povzetek referata Janeza Gašperja na X. kongresu ZSS na temo: Problematika delegatskega sistema in odločanja

V Krškem že imamo blagajno

V 10. številki našega glasila je bil objavljen članek o blagajni vzajemne pomoči. Avtor članka med drugim navaja, da verjetno še nobena osnovna organizacija sindikata ni izkoristila možnosti, ki jo daje republiški zakon o

hranilno-kreditni službi in blagajni vzajemne pomoči. Da temu vendarle ni tako, navajam dejstvo, da imamo blagajno vzajemne pomoči v TOZD gradbeni sektor Krško že od septembra leta 1979.

Blagajna vzajemne pomoči posluje po sprejetem pravilniku o organiziranosti in poslovanju. Član je lahko vsak član osnovne organizacije sindikata (ali TOZD), ki izpolni pristopno izjavo. Višina mesečne vloge je bila v letu 1979 30,00 din, v letu 1980 smo jo povišali na 50,00 din, v aprilu 1981 pa na 100,00 din. Član blagajne pridobi pravico do posojila po šestih mesecih članstva. Za pridobitev posojila mora izpolniti poseben obrazec, na katerem navede višino posojila, vpiše rok za njegovo odplačilo in navede dva kreditno sposobna poroka. Trenutno imamo določeno zgornjo mejo posojila, ki znaša 10.000,00 din, vrniti pa ga je potrebno najkasneje v desetih obrokih. Za ponovno posojilo lahko zaprosi šele po treh mesecih, ko je odplačal prejšnje posojilo.

O odobritvi posojila odloča upravni odbor blagajne (sestavlja ga 7 članov), ki se sestaja enkrat mesečno. Če član izstopi iz blagajne vzajemne pomoči ali če mu preneha delovno razmerje v TOZD, se mu vse vloge izplačajo. Vsa posojila so brezobrestna. Nadzor nad finančnim poslovanjem blagajne ima nadzorni dobor, ki ga sestavljajo predsednik in dva člana. Nadzorni odbor obravnava pritožbe članov in poroča o svojih ugotovitvah na letni skupščini. V letu 1979 je bilo včlanjenih 140 zaposlenih, v letu 1982 pa jih je že 240, kar dokazuje, da je bila odločitev naše OOS o ustanovitvi BVP pravilna in utemeljena.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da je glavni „adut“ in najbolj odgovorna oseba blagajnik, ki vodi in odgovarja za blagajniško poslovanje, vodi blagajniško knjigo, kartoteko članov, sestavlja mesečna poročila, včlanjuje nove člane ter, kot glavno, izplačuje odobrena posojila. To delo opravlja pri nas z veliko volje (ki je pri takem delu še kako potrebna) in odgovornosti tovarišica Marija Bučar.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da delo blagajne poteka nemoteno. Z dobro voljo in sodelovanjem odgovornih služb so bile začetne težave kar hitro premagane. Cilj, ki smo si ga ob ustanovitvi zadali je sedaj dosežen. Ta pa je, da si z organiziranim zbiranjem sredstev zagotovimo medsebojna denarna posojila, in si pomagamo v stiski.

IDA SLAPŠAK

Večja aktivnost

V času kongresov smo naprosili tovariša Jožeta Preskarja, predsednika konference OO ZSS v naši delovni organizaciji, da odgovori na nekaj vprašanj. Tov. Preskar se je povabilu hitro odzval in podal odkrite in obširne odgovore, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. Naj bo ta zapis spodbuda vsem tistim, ki še niso odgovorili na vprašanja, ki jih je postavilo uredništvo glasila, da to store čimprej!

Kako ocenjujete priprave na X. kongres ZSS v SGP „Pionir“ in kaj bi moral kongres po vašem mnenju še posebej poudariti?

Ocenjujem, da so bile priprave na X. kongres ZSS zadovoljive, saj so stekle razprave o kongresnih dokumentih v vseh OOZS. Samo zadovoljive, pa poudarjam zato, ker ni bilo nobenih pripomb k predlogu kongresnih dokumentov s strani naše sindikalne konference. Kongres bi moral vso pozornost posvetiti družbenoekonomskemu položaju delavcev in podati konkretne predloge za rešitev te problematike v zaostrenih pogojih gospodarjenja. Tu mislim predvsem problem zaposlovanja delavcev. Zmanjšan obseg investicij v Jugoslaviji, zadnji ukrepi ZIS bodo prav gotovo v veliki meri vplivali na zaposlovanje oziroma prerazporeditev delavcev, ki so že v rednem delovnem razmerju.

Sindikat ni samo izvršilni odbor, njegov predsednik oziroma izvršilna politična telesa, člani sindikata smo vsi s svojimi dolžnostmi, pravicami in odgovornostjo. Kako sindikat v Pionirju utrjuje svoj družbeni položaj?

Nedvomno si sindikat v Pionirju utrjuje svoj družbeni položaj preko sindikalnih skupin v posameznih delovnih enotah, OOZS v TOZD in delovnih skupnostih in ne nazadnje preko sindikalne konference. Vsi pa tesno sodelujemo z ostalimi DPO, samoupravnimi organi TOZD, delovnih skupnosti in DO kot celote.

Ali se strinjate s trditvijo, da je treba težišče dela prenesti s področja delitve na področje pridobivanja dohodka kot najpomembnejše podlage samoupravljanja, odločanja in reševa-

nja vseh problemov v družbeni reprodukciji vsega dela in življenja sploh?

Menim, da je v preteklosti sindikat veliko naredil ravno na področjih delitve dohodka in pri reševanju družbenega standarda delavcev, zaostajal pa je ravno pri reševanju pridobivanja dohodka, kar je osnova za zagotovitev delitve dohodka in ustvarjanje boljših pogojev dela.

Kaj je ključnega pomena za uresničevanje družbenoekonomskih nalog sindikata?

Za uresničevanje družbenoekonomskih nalog so vsekakor ključnega pomena pravilne informacije, ki morajo biti pravočasne in seveda točne.

Ali država s svojimi ukrepi res kroji odločanje o dohodku?

Težko bi rekli da je to država. To so državni organi sestavljeni iz delegatov. Delovanje delegatskega sistema pa nam je znano. Logično je, da vsi predpisi in zakoni, sprejeti v državnih organih, omejujejo samoupravljalca pri odločanju o razporeditvi dohodka, vendar ne smemo pozabiti, da so tudi ti sprejeti po samoupravni poti (delegatski sistem).

Lahko sindikat vpliva na to, da je odločanje o dohodku res dejansko in ne zgolj formalno, saj delavec še vedno ni subjekt odločanja o rezultatih dela in gospodarjenja?

Sindikat na to lahko vpliva z boljšim in širšim vključevanjem delavcev v razpravo pri obravnavi predlogov vseh zakonov in predpisov, z bolj kvalitetnimi razpravami ob vsaki obravnavi rezultatov dela, s krepitvijo zavesti delavcev, da gre deliti samo toliko, kolikor smo ustvarili, ostali del dohodka pa nameniti za ustvarjanje boljših pogojev dela, boljših rezultatov dela.

Mnogokrat so informacije, ki jih posredujemo delavcem, lakirane, polepšane, resnica prihaja torej po stranskih tirih in z zamudo. Ali smatrate, da je v tem razlog, da OO ZSS še zmeraj nimajo prave moči za poglabljanje samoupravljanja in spreminjanje razmer v svojih okoljih in širše?

Uvodoma sem že poudaril, da je ključnega pomena pri odločanju delavcev pravočasna in točna informacija. Dokler ne bomo uresničili tega, je od sindikata zaman pričakovati dobro delo, konstruktivne odločitve in pozitivne premike. Vsaka dezinformacija namreč povzroča zmedo med delovnimi ljudmi, zato je ena od naših nalog delovati tudi na tem področju.

V smernicah za kongres smo zapisali, da je treba izboljšati odnos do dela in odgovornost do družbenih sredstev in dobre-

ga gospodarjenja. Kaj lahko stori sindikat na tem področju?

Bolje delovati v OOZS in samoupravnih organih, bolje delati, nedela ne smemo plačevati, dobro delo pošteno nagraditi.

Sindikat naj bi zagotavljal, da bo družbeno dogovarjanje, samoupravno sporazumevanje in odločanje uspešno. Gre torej za boj za spoštovanje dogovorjenega. Zakaj se toliko dogovarjamo, delamo pa potem drugače?

Za to, da delamo drugače, kot smo se dogovorili, smo delno krivi sami, saj se še vedno dogaja, da pred sprejemom nekaterih ukrepov premalo analiziramo njihove učinke. Drugi del nespoštovanja je bolj boleč. To so tisti, ki zavestno kršijo dogovore, da bi s tem zagotovili drugačne (boljše) pogoje ozki skupini delavcev (DE, TOZD) ali celo posamezniku. Takim moramo stopiti na prste, pa naj bo to v sindikatu, ZK, samoupravnih organih ali pri vodilnih delavcih.

V zadnjem času se veliko govori o odgovornosti. Kdo naj bi po vašem mnenju nosil večjo odgovornost, delavci ali poslovodni organi?

V vsakem primeru naj nosi odgovornost vsak za svoje delo. Razmejitev odgovornosti med delavci in poslovodnimi organi pa je zelo težka. Dejal bi, da kar pol-pol. Poslovodnim organom bi pripisoval večjo ali celo vso odgovornost, če delavce zavaja s prikritimi poslovnimi odločitvami ali z dezinformacijami.

Kaj je torej vzrok razkoraku med zapisano družbeno vlogo in nalogo sindikata v združenem delu ter v sistemu socialistične samoupravne demokracije in njegovo dejansko vlogo?

Vzrok je v zavesti nas vseh — delavcev. Lahko trdim, da se le-ta spreminja v pozitivnem smislu, vendar ne moremo pričakovati preobrata čez noč. Pred leti se je sindikat več ukvarjal z raznimi izleti, športnimi prireditvami in ozimnico, danes pa lahko rečem, da je to sekundarna dejavnost sindikata. Vedno več je delavcev, ki jih v prvi vrsti zanimajo rezultati dela in razporeditev ustvarjenega do-

hodka. Vse bolj so aktivni pri krojenju pogojev dela in pogojev gospodarjenja.

Lahko trdimo, da je sindikat v letih nazaj izgubljal svojo vlogo in da so delavci izgubili zaupanje v delo sindikata. Kje so vzroki za ta pojav?

Menim, da takšna ugotovitev ni realna. Prej sem že omenil, da sindikat iz leta v leto krepi svojo vlogo.

V tej težki gospodarski situaciji bo spet prišla v ospredje zaščitna vloga sindikata. Ali naj bo ta naloga prvenstvena v delu sindikata v bodoče?

Vsekakor je ena od poglavitnih nalog sindikata skrbeti za normalne pogoje dela delavcev, vendar moram takoj poudariti, da ob dobrih pogojih pričakujemo tudi dobre rezultate. Naloga sindikata bo torej širša.

Kako je zaživelo delo v sindikalnih skupinah v Pionirju? Lahko naštejete nekaj slabosti in dobrih strani takega delovanja!

Zaradi razdrobljenosti gradbišč gradbenih in ostalih TOZD je delo v sindikalnih skupinah skoraj nujno. Delo v skupinah je dobro zaživelo in ga ocenjujem kot pravo obliko delovanja sindikata. Slabost pri tem lahko nastopi le takrat če delo ni koordinirano in lahko pride do napačnih informacij in napačnih odločitev.

Odnos delavcev do tehničnega in delovodskega kadra po navadi ni najboljši. Kako je s tem v gradbeništvu?

Izjeme so povsod, tako jih imamo tudi v gradbeništvu. Tudi tu še traja proces prilagajanja odnosov predpostavljeni — podrejeni med samoupravljalci.

Kakšen odnos vlada med sindikatom in poslovodnim kadrom? Ali prihaja tu do kakšnih nasprotij oziroma kakšno moč ima sindikat na oceno dela poslovodnih organov?

Vedno so vrata obojestransko odprta. Izmenjava in usklajevanje mnenj poteka nemoteno (brez vsiljevanja).

Kakšen vpliv imajo osnovne organizacije po tozdih in konferenca sindikata delovne organizacije za reševanje problemov v Pionirju?

Tako, kot se krepi delovanje sindikata, tako se krepi vpliv sindikata pri reševanju problemov v Pionirju.

Kakšno vlogo imajo predsedniki izvršnih odborov in vi kot predsednik konference v konkretnem delovanju sindikata?

Ta naloga oziroma vloga je predvsem zelo težka. Sodelovati pri vseh dogajanjih v podjetju in izven njega ter skrbeti za realizacijo dogovorjenih usmeritev, prisluhniti problemom delavcev

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

in jih usklajevati v okvirih sprejetih dogovorov, poleg rednih delovnih dolžnosti, je resnično obsežna naloga.

Ali lahko izdvojite eno uspešnejših akcij na ravni DO, ki jo je izpeljala sindikalna organizacija v SGP „PIONIR“ v zadnjem času?

Vse aktivnosti tega mandata že tečejo, zato bi težko izdvalj.

Kako boste sindikalisti Pionirja mobilizirali delavce za izpolnitev sprejetih nalog in smernic, ki jih je začrtal X. kongres ZSS?

Samo z večjo aktivnostjo delovanja konference IO OOZS in sindikalnih skupin bomo lahko mobilizirali delavce pri uresničevanju smernic sprejetih na X. kongresu ZSS. Ta aktivnost pa se ne sme izkazati v pogostih dolgih sestankovanjih, pač pa predvsem v boljšem spremljanju dogodkov in hitrem operativnem delovanju. Za takšno delovanje pa bomo morali zagotoviti boljši pretok informacij. Ni namreč dovolj, da delavca informiramo. Sindikat pri delovanju nujno potrebuje informacije, mnenja in predloge delavcev.

Poročilo o (ne)delu mladine

Koordinacijski svet ZSMS je v naši DO osnovan 1980 leta z namenom povezovanja in koordiniranja dela osnovnih organizacij ZSMS.

V tem drugem mandatu je bila osnovna naloga KS spodbujanje oziroma oživljanje dela OO v vseh TOZD, kar smo v začetni fazi tudi dokaj uspešno realizirali. Sedaj so OO ZSMS konstituirane v skoraj vseh tozd. Večina OO se je ukvarjala z vsemi aktualnimi vprašanji, kot so planiranje, vključevanje v razprave o zaključnih računih, o življenjskih in delovnih razmerah delavcev itd.

Tudi v zvezi s štipendiranjem smo zavzeli svoje stališče, na žalost pa smo v akcijo stopili šele, ko smo bili postavljeni pred dejstvo, da se razveljavijo štipendijske pogodbe. Tu ni prišlo do nobene povezave med mladinsko organizacijo in kadrovske

Kongres mladine

V Novem mestu je 23. in 24. oktobra potekal 11. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, ki se ga je udeležilo 413 delegatov, 105 gostov iz Jugoslavije in tujine ter nad sto novinarjev.

V petih kongresnih komisijah (komisiji za družbeno-ekonomski razvoj, za politični sistem socialističnega samoupravljanja, za množično in frontno organiziranost, za preobrazbo vzgoje in izobraževanja ter komisiji za razvoj kulture, prostega časa in telesne kulture) so mladi na osnovi javnih razprav v občinah ob osnutku in predlogu kongresnih dokumentov kakor tudi uvodnem poročilu predsednice republiške konference ZSMS Darje Colarič o delu med dvema kongresoma spregovorili o vrsti perečih problemov mlade generacije in o delovanju mladinske organizacije.

Zaostrene gospodarske razmere so zaostriale zlasti ekonomski položaj mladih in porodile težave, vendar so mladi menili, da jih bodo vsi skupaj z doslednim uresničevanjem stabilizacijskih načrtov, poštenim delom in zavzetostjo premostili.

Po kongresu se je na prvi seji v novem mandatnem obdobju sestala tudi republiška konferenca in razrešila dosedanje vodstvo ter izvolila Andreja Brvarja za novega predsednika republiške konference ZSMS, Sašo Dragoš za podpredsednico in Bojana Žlendra za sekretarja.

službo DO, kar pa bi po našem mnenju moralo biti.

Na nivoju DO smo izvedli nekaj skupnih manifestativnih akcij, ki so zelo uspele (organizacija silvestrovanja, proslave ob 8. marcu, odhod štafete, uspeh na srečanju mladih itd.). Aktivni smo bili tudi na občinski ravni, saj smo se s konkretnimi razpravami udeležili vseh okroglih miz, ki jih je organizirala KMD pri OK v sklopu predkongresnih razprav, ter v SOZD Giposs in Adriagradnja.

Žal pa so aktivnosti v drugi polovici mandata zelo upadle. Delo OO ZSMS je zamrlo, ni bilo kontinuitete v delu, čeprav smo to želeli in na to nenehno opozarjali. Vzrokov za neaktivnost še nismo analizirali, tako da bo to potrebno narediti čimprej.

Ob tem se pojavlja cel kup vprašanj. Ali je za to krivo vodstvo OO, kje je pomoč ostalih DPO itd. Vsekakor pa je to posledica premajhnega poudarka družbenopolitičnega izobraževanja oziroma premajhnega animiranja mladincev za delo v OO. To bo morala biti v bodoče poglobljena naloga. Največ bo potrebno delati na tem, da se pridobi čimveč mladincev za delo v mladinski organizaciji, izobraževati kadre, ki bodo vliili svežo kri, iskali metode in prijeme, ki bodo mogoče bolj dostopni in sprejemljivi. Pri tem pa bi morale pomagati OO ZK z zadolžitvijo mladih komunistov za delo v OO ZSMS, le ti pa bi morali postati nosilci dela.

Osnovne organizacije, od katerih smo pričakovali, da se

bodo aktivno vključile v ožja strokovna področja, kot so planiranje, štipendijska oziroma kadrovska politika itd., niso izpolnile naših pričakovanj. V te OO bi morali pritegniti čimveč mladih strokovnjakov, ki nam bi pomagali pri zavzemanju konkretnih stališč. Analizirajoč dosedanje delo, ugotavljamo, da si nismo dovolj prizadevali pri vključevanju pripravnikov oziroma mladih strokovnjakov v delo OO, prav ti pa bodo jutri zamenjali starejše kolege na vodilnih mestih.

V gradbeni operativi smo se premalo posvečali mlademu delavcu, posebej delavcem iz drugih republik. Tem nudimo samo delo in stanovanje v samem domu, kar pa še zdaleč ni dovolj. V povezavi z OO ZK in sindikatom je treba poskrbeti za boljše vključevanje in prilaganje le-teh v sredino, kjer živijo in delajo ti mladi delavci iz drugih republik.

Posebej je treba poskrbeti tudi za učence, katerih delo v OO je tudi povsem zamrlo. Se-

daj bo osnovna naloga koordinacijskega sveta ponovno oživiti in spodbuditi delo v vseh OO ZSMS v Pionirju, najti prave metode koordiniranja in vključiti čim širši krog mladincev v oblike izobraževanja, ki bodo organizirane s strani OK ZSMS.

KREŠIMIR HERCIGONJA

Delo edina vrednota

ZSMS mora svojo dejavnost organizirati tako, da se na najširši socialistični osnovi — pripadnosti boju za socialistično samoupravljanje — izražajo in uveljavljajo vsi specifični in raznovrstni interesi mlade generacije ne glede na svetovno-nazorske razlike, družbeni položaj in idejnoteorično naravnost mladega človeka. Takšna ZSMS namreč do temeljev revolucionira odnose v mladinski organizaciji in tudi okoli nje. Eno temeljnih vodil mora biti načelo, da bomo naše interese in potrebe reševali in usklajevali po samoupravni poti v delegacijah, delavskih svetih, skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnostih in drugje.

Ceprav imamo v ZSMS izdelana konkretna in jasna stališča do zaposlovanja, je ostrina naše akcije in vseh subjektivnih sil na tem področju otopela. To trditev dovolj zgovorno potrjujejo številke, saj je v prvih osmih mesecih letos še vedno zaposleno 10.728 upokojujencev, 36.900 pogodb o delu, 16,9 milijona ur nadurnega dela. To je enako kot lani. Letos je bilo zaposleno 5400 pripravnikov od 8 tisoč, kot jih je bilo načrtovano. Za naslednje leto tozdi predvidevajo, da jih bodo zaposlili še manj — 4500, vendar le 2500 za nedoločen čas.

Argumenti, ki smo jih navajali v zvezi s solidarnostnimi stanovanji mladih družin ob sprejemanju zakona o stanovanjskem gospodarstvu, so sedaj še bolj aktualni kot takrat. Kar 43 odstotkov mladih do 25. leta nima rešenega stanovanjskega vprašanja.

Mladi podpiramo temeljna izhodišča usmerjenega izobraževanja, vendar ugotavljamo, da se na nekaterih ključnih točkah ne uveljavljajo. Mnogi razpravljalci so ugotovili, da vloga učenca in študenta kot samoupravljalca še zdaleč ni uveljav-

ljena. Pri obravnavi družbeno-ekonomskega položaja učencev in študentov ne moremo mimo tesne povezanosti štipendiranja in kadrovskega načrtovanja.

ANDREJ BRVAR,
predsednik RK ZSMS
v poročilu o delu
kongresnih komisij

Spoštovani tovariš

Zopet nadaljujemo s pošiljanjem vprašanj na različne naslove. V tem času je na vprašanje o samoupravni delavski kontroli odgovoril še predsednik SDK v gradbenem sektorju Novo mesto Franc Juntez. S tem pa nikakor ne mislimo prenehati objavljati izkušenj SDK v naši delovni organizaciji, zato zopet pozivamo vse, ki so prejeli dopis, da nam odgovorijo.

Tokrat smo se obrnili na direktorje tozdov, delovnih skupnosti, služb in delovne organizacije, da nam posredujejo prve rezultate, ki smo se jih odločili doseči s sprejemom akcijskega programa za večjo učinkovitost poslovanja. Za odgovore smo torej prosili tiste, ki so bili še posebej zadolženi za izvedbo tega programa in so nase prevzeli veliko odgovornost, zato sedaj od teh „odgovornih“ terjamo tudi odgovore. Do roka se je na žalost oglasil le direktor gradbenega sektorja Novo mesto, katerega odgovor objavljamo. Vsi ostali pa storite to v najkrajšem času. Za sodelovanje se v naprej zahvaljujemo in prosimo za razumevanje.

Vsem zgoraj navedenim smo poslali dopis z naslednjo vsebino:

Ze nekaj časa govorimo in pišemo o tem, da naše gospodarjenje ni tako, kot bi moralo biti. Ugotavljamo, da ni odgovornosti, delovne etike, zavesti, discipline, zagnanosti, samokontrole in poštenosti. Tudi v Pionirju smo že prišli do gornjih spoznanj, zato smo sprejeli program za izboljšanje učinkovitosti poslovanja, še posebej po uvedbi ukrepa začasnega družbenega varstva, ki je bil izrečen naši delovni organizaciji. Ta program smo sprejeli s spoznanjem, da je treba enkrat za vselej v dejanjih, ne zgolj v bese-

dah počistiti z dosedanjimi slabostmi, če želimo učinkoviteje gospodariti. Zato se sedaj obračamo na vas, ki ste s sprejemom akcijskega programa za večjo učinkovitost poslovanja sprejeli tudi konkretne zadolžitve, da nam sporočite, kako se te uresničujejo in kaj vse ste že naredili za izboljšanje poslovanja v naši sredini.

V tej številki objavljamo odgovor tozda Novo mesto, v poslednjem trenutku pa je prispel še odgovor Danice Puljak iz Metlike, ki ga ravno tako objavljamo v tej številki. Vsem se še enkrat zahvaljujemo, vsi ostali pa že tako veste, kaj pričakujemo od vas.

Povečana kontrola

Organ samoupravne delavske kontrole gradbenega sektorja Novo mesto je od konca marca, ko je bil izboljen, pa do oktobra letos imel pet rednih sej, kar je, če primerjamo z leti nazaj, zelo dobro.

Glede vsebine sklepov in stališč samoupravne delavske kontrole ocenjujem, da je tudi pri tem narejen precejšen premik, saj se je obravnavalo veliko kršitev in predlagali disciplinski postopek zoper kršitelje. Samoupravna delavska kontrola je večkrat opozarjala na nepravilnosti in predlagala tudi rešitve. Skratka, ocenimo lahko, da je samoupravna delavska kontrola poživila svoje delovanje.

Še zmeraj pa so težave predvsem zaradi tega, ker se SDK ne posredujejo pravočasno vsi podatki in ugotovitve služb. Je pa čutiti napredek in pomoč pri tem predvsem zadnje čase, še posebej s strani finančnega kontrolorja, ki z bolj pogostimi kontrolami materialno – skladiščenega poslovanja seznanja samoupravno delavsko kontrolo s kršitvami.

Upamo, da bomo v bodoče imeli še več pomoči, tako s strani DSSS kot tudi služb tozda. Družbenopolitične organizacije spodbujajo delo samoupravne delavske kontrole in nam dajejo podporo, s tem pa nam tudi v veliki meri olajšajo delovanje.

FRANC JUNTEZ
preds. SDK TOZD Novo mesto

Zaostren odnos

V TOZD gradbeni sektorj Novo mesto se izvajajo ukrepi, ki jih je sprejel DS DO na svoji 3. redni seji. Veliko pozornost smo v TOZD posvetili vprašanju discipline na delu ter poostri odgovornost. Zaostren je odnos do nadurnega dela, ki je v veliki meri zmanjšan in izveden v zakonske okvire. Zaostren je odnos do finančno – materialnega poslovanja, poostrena kontrola in sprožen disciplinski postopek v več primerih. Maksimalno je zmanjšano koriščenje osebnih avtomobilov v službene namene.

Ob uspoštevanju sankcij za stimulativno nagrajevanje za nevno delo je zaostrena odgovornost posameznika, tako za obračun proizvodnje kot urejenost dokumentacije. Izvršen je bil celovit pregled tehnične in projektne dokumentacije nad objekti, ki jih izvajamo, in postavljene konkretne zadolžitve. Posebna skrb je posvečena pravilni in racionalni zaposlitvi oz. kadrovanju. V TOZD se več ne povišujejo osebni dohodki delavcev. Preverjene so osebne ocene delavcem, tako da je osebna ocena v povprečju zmanjšana na 5 %.

Z ozirom na to, da je v TOZD precej alkoholikov, smo v nekaterih primerih naredili prerazporeditev in predlagali disciplinski postopek za tiste, ki uživajo alkohol na delovnem mestu. Zaostren je tudi odnos do varčevanja z materialom v vseh enotah.

MIHA JALOVEC

Poostrena disciplina

Cilj vsakega zaposlenega mora biti doseganje višjega dohodka in s čim manjšimi vloženi sredstvi ustvariti večjo produktivnost. Skratka, težiti moramo k doseganju čim večje

produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti.

Da bi lahko dosegli takšen cilj, se morata poostri red in disciplina na delu, poboljšati organiziranost dela ter povečati odgovornost do dela slehernega delavca, saj je vsak posameznik neposredno ali posredno povezan s proizvodnjo in ustvarjanjem dohodka. Kajti nobena poslovna funkcija ne deluje izolirano, temveč so vse v medsebojni odvisnosti.

Opažamo pa, da so še vedno v pomembnejših poslovnih funkcijah določene rezerve in bi z njihovo sprostitvijo lahko bistveno povečali dohodek. Tudi nedisciplinirano obnašanje nekaterih delavcev do dela negativno vpliva na disciplino drugih delavcev ter se s tem povečujejo nepotrebni stroški.

Zavedati se moramo, da bo končno treba z dejanji odpraviti dosedanje slabosti, ne samo z besedami. Tako se v tozdu Metlike se med ostalimi problemi pojavlja vse več neopravičenih izostankov, v glavnem neposrednih delavcev, ali pa prihajanje na delo v vinjenem stanju. Zato je disciplinska komisija obravnavala in sprejela ukrepe zaradi hujših kršitev delovnih dolžnosti, in sicer:

- da sklepa o prenehanju delovnega razmerja, od tega en sklep pogojno za 6 mesecev; zaradi neopravičene odsotnosti z dela oz. dela v vinjenosti;
- dva javna opomina zaradi neopravičene odsotnosti z dela oz. dela v vinjenem stanju;
- en opomin zaradi nezakonitega razpolaganja z družbenimi sredstvi.

DANICA PULJAK

Slabša storilnost

Podatki kažejo, da storilnost gradbincev pada, saj porabijo za kvadratni meter površine 14,5 do 18 izdelovalnih ur, medtem ko so leta 1976 porabili za isto površino le 13,5 ur. Nič bolj niso spodbudni rezultati gospodarjenja v gradbeništvu. V prvih šestih mesecih letos se je namreč poslabšal likvidnostni položaj te panoge. Ustvarjeni prihodek je za 5 odst., dohodek pa za 8 odst. slabši kot preteklo leto. Morda smo k tem „ugodnim“ rezultatom prispevali kaj tudi mi?

Uspehi kljub težavam

TOZD Tehnična komerciala in inženiring, ki je skupnega pomena, je samostojna temeljna organizacija. Opravlja posle, kot je razvidno iz naslova, ki so skupnega pomena za vse tozde Pionirja, prevzema pa tudi samostojne naloge. Delavci TKI imajo na skrbi pridobivanje del za gradbeno operativno in za zaključna dela v gradbeništvu. To vsekakor ni lahka in hvaležna naloga, še posebej sedaj v zaostrenih gospodarskih razmerah.

Vse aktivnosti tozda se izvajajo po področjih za tozda, ki naj bi bil izvajalec del na tem področju, in v tesnem sodelovanju z delavci tega tozda. Tu se seveda pojavlja problem uskladitve izkoriščenosti kapacitet, saj v glavnem diktirajo roke dokončanja del investitorji. Seveda so tudi izjeme: pri stanovanjski gradnji za trg lahko te roke delno prilagajamo, ravno tako pa tudi pri delih, kjer nastopa Pionir s celotno ponudbo – vodenje inženiring projektov.

Do konca leta so proizvodne kapacitete po tozdih v glavnem polno zasedene. Zaradi Pionirjeve širskosti poslovanja na širšem jugoslovanskem ozemlju je za enkrat dela še dovolj. Togrel je imel težave v prvi polovici leta in ni dosegel začrtanega plana, vendar ima sedaj dovolj naročil. Vsi ostali tozdi so zasedeni, razen gradbenih sektorjev Krško in Ljubljana, kjer se je pojavilo zmanjšanje obsega del v krajih sedežev, zato sta prisiljena delati na ostalih področjih. Projektivni biro v zadnjem času ni bil polno zaseden, sedaj pa že je podpisanih nekaj pogodb, tako da ne bo težav, prav tako pa je več pogodb v fazi podpisovanja.

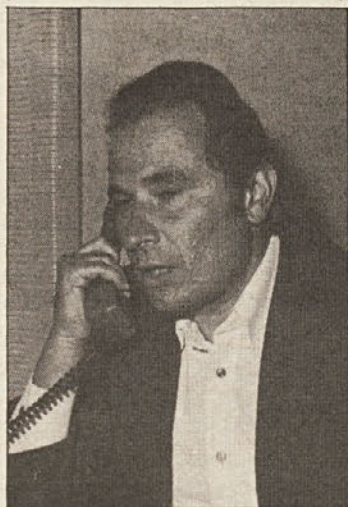
TKI opravlja raziskavo tržišča že za naslednje leto. Delavci TKI so bili med prvimi, ki so se spopadli s problemi stabilizacijskih ukrepov, ki so se pokazali z intenzivnim zmanjševanjem investicij in s tem s povečano konkurenco na gradbenem tržišču, kjer se pojavlja vse več ponudnikov, ki nudijo čedalje nižje cene, da o neljalni konkurenci sploh ne govorimo.

Stabilizacijski ukrepi pa se odražajo tudi pri gradnji za trg.

Pojavila se je namreč slabša kupna moč privatnih oseb, kar je tudi posledica neugodnih kreditnih pogojev itd. Poleg tega so tu tudi zakonski predpisi, ki prepovedujejo delovnim organizacijam vlaganja v razširitev počitniških kapacitet, težave pa imajo tudi turistične organizacije. Vse to torej kaže, da delo TKI v teh razmerah ni lahko, da je dela veliko več in da se je treba pojavljati vedno in povsod.

Zaradi vsega tega je nujno, da se Pionir usmeri v pridobivanje del v tujini. Trenutno smo prisotni z operativno v Libiji in Moskvi. V obdelavi pa so že nekateri projekti, ki so tik pred podpisom pogodbe in pričetakom same izvedbe. Gre predvsem za nastop v Alžiru, kjer bomo preko poslovnega združenja Impros iz Beograda gradili stanovanja in za izgradnjo objektov v Libiji.

Ta usmeritev na tuji trg terja, da se v TKI, interni banki, DSSS in operativni dopolni organizacija dela, sicer ne bomo kos nalogam, ki so pred nami tako na področju investicijskih priprav kot pri izvajanju del v tujini. Predvidevamo namreč, da bomo v letu 1983 še močneje angažirani v tujini ter na ta način zapolnili vrzeli doma. Zato bo potrebno pridobiti več usposobljenih kadrov z ustreznim tehničnim znanjem, znanjem jezika in zunanjetrgovinskega

poslovanja za nastop v tujini, kjer se zahteva še večja doslednost pri izvajanju nalog.

V zadnjem času sta ZIS in skupščina SFRJ sprejela več ukrepov, ki bodo vplivali tudi na poslovanje vseh tozdov, tako tudi TKI. Delavci tega tozda so veliko vezani na potovanje, zato bodo prisiljeni v bodoče več uporabljati javna prevozna sredstva, kar bo vsekakor prineslo tudi večjo izgubo časa. Vožnja z osebnimi avtomobili bodo racionalizirali, potovanja koordinirali med seboj in opravljali le najnujnejše službene poti.

Direktor tozda TKI ing. Anton Virc je ob koncu pogovora pohvalil svoje sodelavce, ki se po njegovih besedah zavedajo nalog in vanje vlagajo veliko truda, pri tem pa dosegajo tudi številne uspehe. Med razgovorom je omenil tudi prostorske teža-

ve, ki onemogočajo normalno organizacijo dela in s tem reda in discipline, govor pa je bil tudi o novem delovnem času in aktualnih problemih današnjega časa, kar bo vsekakor vplivalo tudi na poslovanju TKI.

Lesni obrat izvaža?

Lesni obrat smo hoteli obiskati, da bi zvedeli kaj več o prodaji vrat v inozemstvo. Vendar tega podatka nismo uspeli dobiti. Zakaj ne, bomo povedali v nadaljevanju. Zato pa nas je tovariš Andrej Žnidaršič, direktor tega tozda, toliko bolj seznanil z njegovo dejavnostjo, ki je v mnogočem specifična in se zelo razlikuje od gradbene, čeprav včasih mečemo pri Pionirju vse tozde v en koš.

Lesna industrija oziroma proizvodnja lesenih stavbnih elementov, vrat, stenskih oblog, ladijskih podov, visečih stropov in proizvodnja žaganega lesa listavcev in iglavcev, kot je na kratko zapisano v statutu tozda, je veliko bolj pestra in v njej vladajo tudi posebni zakoni. O tem bi lahko na dolgo razpravljali, no, pa raje povejmo nekaj stvari, ki so morda v tem trenutku bistvene za bodočo proizvodnjo.

„Lesen obrat“, kot ga nekateri zlobneži imenujejo, sestavlja 124 delavcev, v glavnem domačinov, ki proizvajajo premične predelne stene (harmonika i preklonna vrata), stenske obloge, nadsvetlobe in ostale elemente iz lesa, ter vršijo žagarske usluge za potrebe Pionirja in ostalih strank.

Lani so ustvarili za 16,5 milijard dinarjev realizacije. Njihova letna proizvodnja se je povzpela že na 30.000 m² vrat, kar je maksimum glede na obstoječo prostorsko stisko. Zato tudi ne morejo slediti potrebam trga in je njihova proizvodnja omejena, čeprav bi lahko prodali še več. Težava v proizvodnji premičnih predelnih sten je tudi v tem, da gre za naročniško proizvodnjo za vnaprej znanega kupca. Zato

se pojavljajo nihanja v proizvodnji. Lani so tako proizvedli 18.781 m² harmonika vrat in 8.276 m² preklonnih vrat, 1.457 m² nadsvetlob s polnili, poleg vseh ostalih elementov, ki so vezani na obstoječo tehnologijo. Oprema obrata je sodobna, pesti jih le pomanjkanje prostora in velike zaloge materialov, saj lahko kupcem ponudijo okoli pet tisoč vrst površinskih obdelav (furnir, tapete, ultrapas, skaj, blago itd.). Največ vrat gre v hrastovem furnirju (70 odst.), ostale obdelave zahtevajo več ročnega dela in so zato tudi dražje. Pesti jih tudi občasno pomanjkanje re-promateriala, pri nabavi tega pa je potrebna tudi devizna participacija (za lepila, skaj, ultrapas itd.).

Letos je proizvodnja do konca leta pokrita. V glavnem delajo za domači trg. Drugače pa je z izvozom. Ta poteka preko različnih dobaviteljev iz cele Jugoslavije (Lesnina, Slovenjaleš ipd.). Lani so izvozili za 432 tisoč dolarjev, letos pa računajo na okoli 2 – 3 tisoč dolarjev. Na tuji trg so poslali za več kot 5 milijonov dolarjev ponudb, tako da ocenjujejo za leto 1983 okoli 1,5 milijona dolarjev izvo-

za, vendar zaenkrat nimajo podpisane še nobene pogodbe.

Letošnji plan 18,5 milijard dinarjev na žagi ne bo dosežen, medtem ko mizarska delavnica dela po planu. Žaga je lani razrezala 8.895 m³ lesa, proda pa tudi vse odpadke (privatnim kupcem za drva ali pa predelovalni industriji). Računajo da bodo plan „zgrešili“ za okoli 2 milijona dinarjev, saj praktično pet mesecev niso delali.

Proizvodna hala je bila že zelo stara, zato so bila popravila nujna. Stara ni več služila svojemu namenu, še posebno ne v tolikšnem obsegu dela kot je trenutno potrebno.

Investicija je velika (okrog eno milijardo starih dinarjev), vendar bomo s skupnimi močmi, trdno voljo in delavnostjo premagali trenutne težave, ki pa jih nima samo naš tozd temveč gradbeništvo na sploh.

ZORA KAZAKOVIČ

Udeležba je bila zelo velika, kar kaže, da so delavci to usposabljanje vzeli resno in z zanimanjem, saj so imeli udeleženci predavanj veliko vprašanj, predvsem o uporabi in nabavi ročnih gasilnih aparatov.

Poučevanje je potekalo po skupinah do 30 delavcev, v časovnem terminu do 30 minut, tako da je proizvodno delo čim manj trpelo in da je bila podana snov čim bolj izčrpna in razumljiva.

Predstavljeni sta bili dve vrsti gasilnih aparatov: aparat za suho gašenje – S aparat in aparat na plin – CO₂ (gljikov doksidi). Delavci so bili na teh predavanjih zelo aktivni in so spraševali, katere gorljive snovi se gasijo z navadnimi aparati, kakšen je način pristopa k požaru, način zavarovanja pri gašenju, tehnika gašenja ter seveda vzdrževanje in kontrola gasilnih aparatov.

Praktični del poučevanje pa je obsegal uporabo gasilnega aparata pri gašenju požara lahko vnetljivih tekočin, kjer je lahko vsak delavec ali delavka, če je želel, preizkusil učinkovitost gašenja z ročnimi gasilnimi aparati. Seveda smo tudi tu upoštevali varčevalne ukrepe in smo pri akciji porabili čim manj gasilnih aparatov, kot gorivo pa smo uporabljali odpadni čistilni špirit.

Akcija je bila kljub temu uspešno opravljena in marsikdo je dobil več znanja in samozavesti za gašenje z ročnimi gasilnimi aparati.

MATJAŽ LENART

Prvi rezultati že vidni

Ena izmed osnovnih predpostavk pri snovanju „Programa prenove poslovanja v okviru SGP Pionir“, je bila, da je vsak pionirjevec tudi nosilec ustvarjalne dejavnosti. V vsakem izmed nas so klice razvoja, korenine boljših rešitev, vsakdo izmed nas najbolje pozna rezerve pri nalogah in opravilih, ki jih sam opravlja.

Zato smo v našem programu določili, naj vsak Pionirjev delavec poda letno najmanj en predlog za zboljšanje poslovanja v najširšem smislu. V teh zaostrenih razmerah gospodarjenja je vsak predlog za znižanje stroškov, vsaka ideja za izboljšanje poslovanja in vsaka zamisel o racionaliziranju dela in organizacije še kako dobrodošla, da ne rečemo nujna.

Zato so vsi pionirjevci poklicani, da s svojimi prispevki sodelujejo pri tem dolgoročnem programu, ki mora biti resnično naš, last vseh naših tozd in vsakega posameznika.

Reči moramo, da so prvi rezultati že vidni. Izdelanih je bilo 19 predlogov za izboljšanje poslovanja in nosilci teh predlogov so vse strukture delavcev na TOZD in DSSS. Uspeh tega programa vidimo predvsem v tem, da so že v začetku prenove Pionirjevega poslovanja sodelovali tako direktor TOZD, vodje oddelkov TOZD in DSSS, kot tudi delavci v proizvodnji, poleg tega pa je treba poudariti, da so nekateri predlogi in zamisli izredno tehtni pa tudi obsežni. Vsi ti naporji za boljše poslovanje bodo strokovno obdelani in vključeni v celovit „Program prenove poslovanja v okviru SGP Pionir“. Naši prvi, recimo jim kar pionirji ustvarjalne dejavnosti „Programa prenove poslovanja v okviru SGP „Pionir“, so naslednji naši delavci:

Nikola Lovrenčič, Alojz Potočar, Ibro Dženanović, Alojz Bačar, Šero Radhmanović, Salkan Bukvar, Jozo Mihaljevič, Alojz Novak, Franc Komljanec, Miha Jalovec, Stane Pungercar, Anton Plut, Stane Leban, Jože Udovč, Vid Keča, Zlata Raičević, Marjan Filipčič, Edo Frantar in Marjeta Virc.

Posnemajmo te naše predlagatelje prenove Pionirjevega poslovanja in tudi sami čimprej izdelajmo svoj prispevek.

Služba za organizacijo in razvoj poslovanja

Sodobnejša proizvodnja v keramiki

Pred kratkim so končali dela na adaptaciji proizvodne hale pečnic in šamotnega materiala v tozdu Keramika Novo mesto.

S to adaptacijo smo bistveno izboljšali delovne pogoje proizvodnim delavcem.

Nabavili smo tudi nov stroj za predelavo gline in izdelavo šamotnega materiala. S tem se bo izboljšala kvaliteta naših izdelkov.

Že več let smo je delali v manjšem obsegu. Delno zato, ker ni bilo pečarjev oblikovalcev (delo je ročno in je zato bilo še težje dobiti delavce), delno pa tudi zato, ker izdelki niso šli v promet na tržišču zaradi sodobnejšega ogrevanja stanovanj.

Na pomoč, gori!

November je mesec požarne varnosti, mesec, ko naj bi se vsak delavec, kmet in drugi občani seznanili z nevarnostjo požara in požarno varnostjo v svojem delovnem in bivalnem okolju. Tako je na priporočilo občinskega komiteja za SLO skupščine Novo mesto tudi v naši DO stekla akcija teoretičnega in praktičnega poučevanja delavcev. Akcijo so organizirali in vodili pooblaščenih tehnologov za varstvo pri delu, predavanje pa je imel Franc Salmič, dolgoletni poklicni gasilec in poveljnik gasilske enote v Novem mestu. Le Gradbeni sektor Krško je imel dogovor za poučevanje s poklicno gasilsko enoto v Krškem.

V preteklem letu je Keramika prodala v ZRN 10709 komadov pečnic v vrednosti 235.598 nemških mark. V prvih treh mesecih letos ji je uspelo izvoziti 4000 kosov, za katere je iztržila 88.000 DM, vendar se je pojavilo nekaj težav s kupcem v ZRN, tako da je izvoz za nekaj časa celo zastal.

Zadnje dve leti pa je zopet čutiti večje povpraševanje po naših izdelkih, še posebno sedaj, ko primanjkuje tekočega goriva. Povpraševanja je več tudi izven naših meja, saj že dve leti izvažamo tudi v ZRN. Povečali smo delovno silo in več fantov priučili za pečarje oblikovalce in s tem povečali proizvodnjo naših izdelkov s 3000 na 7000 pečnic mesečno, šamotnega materiala pa iz 1000 na 3500 izdelkov mesečno.

Sprejem v domu DPO Ljubljana-Bežigrad

V Cankarjevi spominski sobi na Rožniku

Na ogledu Narodne galerije

Dirigent našega pevskega zbora sprejema priznanje

4. KULTURNO SREČANJE GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE

Potek srečanja

Kot smo poročali že v prejšnji številki glasila, je od 18. do 22. oktobra v Ljubljani potekalo 4. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije in sicer pod pokroviteljstvom IMP DO IZIP (Inženiring, zastopanje, izobraževanje, projektiranje ter republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev).

Iz naše delovne organizacije je s svojimi stvaritvami sodelovalo devet kulturnih ustvarjalcev: Anton Grandovec s pesmijo „Jutri“, Rudi Robič (upokojenec) s proznim delom „Trinajst stopnic in kaktus“, Peter Plut s skulpturami „Družina“ in „Voze!“, Miško Sibila z risbama „Katedrala“ in „Novo mesto“, Toni Vovko s slikama „Zapuščen“ in „Vrhovčeva ulica“ ter fotoamaterji Niko Žigante s fotografijami „Groznja“, „Jesensko jutro 2“, „Mrtva hiša“ in „Geometrija“, Jelica Kupec z deli „Konponibilnost 2 in 3“, Katjuša Borsan z delom „Dinamika“ ter Goran Rovan s „Portretom“ in „Portretom v rjavem“.

Kulturni ustvarjalci iz Pionirja (srečanja se je zaradi prezaposlenosti udeležilo le šest avtorjev) so si skupaj z udeleženci iz drugih delovnih organizacij ogledali razstavo v Narodni galeriji, Cankarjevo spominsko sobo na Rožniku, bili so na sprejemu pri predstavnikih občinske skupščine Ljubljana-Bežigrad ter se udeležili literar-

nega večera in otvoritve razstave likovnih del v domu družbenopolitičnih organizacij krajevne skupnosti Stadion.

Na srečanju gradbenikov – kulturnikov je sodelovalo 22 literatov ter 32 likovnikov. Ti so predstavili 69 svojih stvaritev na razstavi, ki je bila odprta ves teden in si jo je ogledalo veliko prebivalcev Ljubljane.

Na zaključni prireditvi so se predstavili pevski zbori, vokalno-instrumentalni ansambli ter godba na pihala. Nastopil je tudi mešani pevski zbor Pionir, ki je predstavil dve pesmi: „O Podjuna“ in „Kadar zora“.

Četrto kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije je vsekakor uspelo in opravičilo svoj namen, s tem pa dokazalo, da se delo in kultura povezuje, dopolnjujeta in da kultura predstavlja sestavino življenja ter dopolnitev delovne stvarjalnosti. Srečanje vsekakor ne predstavlja le izmenjavo kulturnih stvaritev gradbenic, ampak je tudi pomembna spodbuda za nadaljnji razvoj kulturnega ustvarjanja v organizacijah združenega dela.

VTISI S SREČANJA:

Vsi, ki smo prehodili pot od prvega do četrtega srečanja, lahko s ponosom ugotovljamo: vse več je kulturnikov med gradbeniki in vse boljši so. (Silvo Klemenčič)

Kulturnih srečanj gradbenikov bi lahko bilo, oziroma bi moralo biti še več. Skozi vse leto bi se morale vrstiti številne kulturne prireditve, seveda v manjšem obsegu, in ne samo enkrat letno. (Jura Drlječan)

Sodelujem že od samega začetka. Taka srečanja so koristna, pripomorejo pa k temu, da se kulturni ustvarjalci iz vse Slovenije spoznamo in zblížamo ter izmenjamo izkušnje. Pred naslednjim srečanjem predlagam, naj organizator razmisli o izdaji zbornika, kjer naj bi bila objavljena vsa najboljša dela gradbenikov iz dosedanjih srečanj. (Rudi Robič)

Zamerim organizatorjem letošnjega srečanja, ki je bilo sicer dobro zamišljeno, nekaj spodrsnjave. Tako so postavljali razstavo tik pred otvoritvijo, tudi literarni večer ni bil najbolje pripravljen. Vse to kaže, kakšen je odnos nekaterih delavcev do takih prireditev in ustvarjalcev, pa tudi prostor za razstavo ni bil najbolje izbran, čeprav vem, da ga je v Ljubljani težko najti kljub obilici dvoran. Poleg tega pa mislim, da bi lahko v prihodnje, za likovna in literarna dela razpisali določeno temo ter najboljše avtorje nagradili; seveda pa bi sprejemali tudi dela s svobodno tematiko, tako da se krog sodelujočih ne bi zmanjšal. (Goran Rovan)

Trinajst stopnic in kaktus

Ker je pozimi že ob štirih mrak in ob peti uri že skoraj tema, sem se navadno že zgodaj ulegel v staro posteljo. Zadelal sem se s pernecami, ki jih je mati sama naredila že pred štiri-desetimi leti, ko smo mi otroci šele privekali na svet – takoj po prvi svetovni vojni.

Po njeni smrti sem še nekaj mesecel bival sam v zapuščeni, trideset let stari hiši. Bila je kot hladilnica. Peči so bile hladne. V dimniku je veter zavijal kot volk, ki od gladi in onemoglosti išče svojo naslednjo žrtev.

Čeprav je v kaminu moje podstrešne sobe, kjer sem spal, prasketalo in so suha bukova polena gorela kot za stavo, je bilo hladno, kajti stene so bile lesene in tanke. Proti jutru se je soba popolnoma ohladila in v mrzlih zimskih nočeh so na oknih zacvetele bele ledene rože.

Težko je bilo vstajati, po stopnicah zdrčati v pritličje v mrzlo kuhinjo, kjer sem se na hitro oblekel in že ob peti uri v visokem snegu gazil do prve avtobusne postaje, ki je bila oddaljena od naše hiše približno dva kilometra. Brez baterije je bila to prava muka. Mimogrede si se lahko znašel v kakšni kotanji in zašel s poti.

Tako je bilo dan za dnem. Najtežji pa so bili dnevi po materini smrti.

Se vedno sem jo videl ležečo na divanu. Še vedno sem jo poslušal in se z njo pogovarjal. Še vedno mi je zvenel njen glas in v ušesih odmeval podrsavajoči korak bolnih nog in trkanje palice po zlizanem ladijskem podu.

Pred spanjem sem vestno pogledal, če je vse zaprto: okna, vrata... Potem pa sem skokoma zdrvel v svojo majhno podstrešno sobico, zaklenil vrata, se ulegel in bral – včasih tudi pozno po polnoči. Nato sem ugasnil luč in premišljeval. Često sem šele tik pred zvonenjem velike stare budilke utrujen zaspal.

Od prečutih nekaj zadnjih noči, od nekakšnega živčnega šoka po materini smrti, nikoli nisem mogel zaspati tako kot včasih. Zato sem slišal vsak

šum. Moj čut je bil izostren. Nič mi ni ušlo.

Gola brajda pred vhomom je pod udarci vetra monotono škripala. Bezgova rogovilasta veja je cvilila, ko jo je burja vlačila sem ter tja po strehi drvarnice za hišo. Čutil sem mrzlično tresenje sosedovega psa in njegovo strizenje z ušesi.

Po stropu so se obešale sence kot majhni netopirji. Ogenj je že zdavnaj pojenjal, le od časa do časa je udaila ob pečna vrtica žerjavica, ki se je počasi ohlajala in umirala. V podstrešju se je predramil veter, ob nekaj zadel in stara šara se je zvenom prevrnila. Oči so se mi zaprle, a vsak, še tako rahel šum jih je zopet odprl.

Spodaj v veži so se s trepetajočim glasom odprla kuhinjska vrata. Vedel sem, da so to prav kuhinjska vrata, zakaj tisočkrat sem prijemal za svetlo medeni-nasto kljuko. Vedel sem, kako so dihala, ko so se odpirala. Malce sem se dvignil...

„Ah, saj to je samo veter“, sem si šepetal in potem legel ter priprl oči.

Noga je podrsavala in slišal sem udarec s palico ob prvo hrastovo stopnico. Tako je včasih hodila mati in brisala z vlažno krpo lesene rjave stopnice. Nič več me ni zeblo. Celo razkril sem se in poslušal. Vedel sem, da to ni nič. Nehote pa sem nekaj čakal, nekaj napeto pričakoval in štel:

„Drugi zven palice, drugo podrsavanje, druga stopnica. Tretji zven, tretje podrsavanje, tretja stopnica. Četrti zven...“

Nepremično sem sledil in štel, štel in pazil, da me ja ne bi kaj zmotilo, zakaj vedel sem, da je vsaka naslednja številka stopnice bliže k meni.

V temi sem nehote zamahnil z roko in zbil z nočne omarice kozarec z vodo, ki se je zdrobil ob steni kamina, se iskriče zarežal, potem pa utihnil.

„Po mojem bi vendarl že morala biti trinajsta stopnica...!“

Vstal sem in skočil proti vratom. Zdelo se mi je, da slišim hropeče dihanje in glas svoje matere.

„Sine, pote sem prišla,“ sem še ujel in sunkovito odprl vrata. Malo je manjkalo, da niso zletele s tečajev. Tedaj je nekaj zamolklo padlo ter se skotalilo nizdol po masivnih zavitih stopnicah.

V omotici sem prižgal luč. Stopniščno okno, z zdrobljenimi šipami, je bilo nastezaj odprto, spodaj pa je ležala črna, razsuta zemlja, razbit glinast lonec in velik, ves polomljen zelen kaktus.

Hišo smo še istega leta prodali. Spomini pa še vedno hodijo z mano.

RUDI ROBIČ

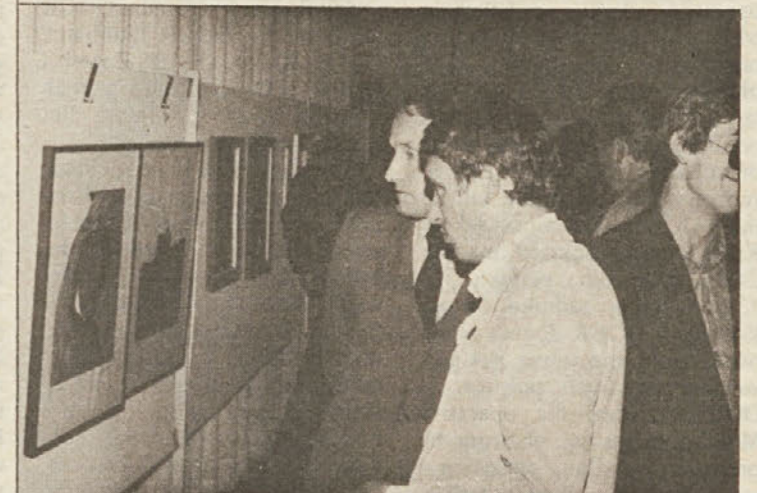
Anton Grandovec recitira svojo pesem Jutri

Del Pionirjevega zastopstva med pogovorom

Mira Mihelič v pogovoru z literati

Z otvoritve razstave likovnikov

Devetmesečni obračun

ČEKA NAS TEŽAK POSAO

Krizna privredna kretanja koja su se ukorijenila kod nas i u svijetu nisu pogledala kroz prste ni našoj radnoj organizaciji, što se odražava na rezultatima postignutim u prvih devet mjeseci ove godine.

Na nivou radne organizacije ostvarili smo 4.590.715.352 din bruto realizacije što je 11 % više nego u istom razdoblju prošle godine i 19 % više nego što predviđa plan za to razdoblje. Uprkos povoljne dinamike realizacije finansijski rezultat nije zadovoljavajući, na što imaju utjecaj visoki troškovi poslovanja. Direktni troškovi proizvodnje predstavljaju 86,4 % neto realizacije, a to je nešto više nego prošle godine i više nego što smo planirali; fiksni troškovi OOUR 6,8 %, što je 29 % više nego prošle godine i 11 % više nego što smo planirali; a doprinosi zajedničkim službama 2,5 % neto realizacije, što je manje nego prošle godine i manje nego što smo planirali.

Udio pokriva u neto realizaciji predstavlja 4,3 % koji se smanjuje za nepotvrđenu realizaciju u iznosu od 4.081.547 din, nepotvrđene račune 3.077.455 din, manjak menzi i naselja koji nije tako mali i iznosi 8.842.772 din odnosno 14.406.255 din i još neke druge obveze, tako da ostatak pokriva predstavlja samo 2,9 % neto realizacije.

Radnici OOUR građevinske operative koji predstavljaju 69 % svih zaposlenih u radnoj organizaciji doprinose 76 % ukupne realizacije, a teškoće samo jedne građevinske OOUR odlučno utječu na uspjeh radne organizacije kao cjeline. Tako zabrinjavajuće rezultate bilježimo u OOUR Građevinski sektor Krško koja na pokriću ima čak 24.332.488 din manjka, tj. 13.856 din po radniku. Ni poslovanje u OOUR Zagreb nije u očekivanim granicama, još jedva ima pozitivno pokrivanje. U OOUR Građevinska operativa Metlika mogu se, obzirom na prethodnu godinu, opaziti pozitivni pomaci, ali su poboljšanja rezultata doprinijele neke

obrtne jedinice, a sve građevinske jedinice zajedno postigle su negativno pokrivanje.

Između ostalih OOUR najslabiji rezultat bilježimo u Keramici koja je broj zaposlenih povećala za 86 % u uporedbi s istim razdobljem prošle godine, a doprinijela je samo nekoliko procenata veću realizaciju, dok na finansijski rezultat nije utjecala.

Dinamika ukupnog prihoda nešto je povoljnija od dinamike realizacije, a realizacija kao i ukupni prihod premašuju plan. Bilo je ostvareno 4.555.661.953 din ukupnog prihoda, što je 16 % više nego prošle godine i 12 % više nego što predviđa plan za to razdoblje. Ostvareni dohodak je za 13 % viši od prošlogodišnjeg i 5 % iznad planiranog. Čisti dohodak povećao se za 14 % i za 2 % premašio plan, dok su sredstva za fondove 9 % manja nego u proteklom razdoblju i dostižu samo 69 % planiranih, na što djelimično utječe i povećana minimalna amortizacija.

Iz strukture ukupnog prihoda vidljivo je da potrošena sredstva predstavljaju 72,7 % prihoda. Među materijalnim troškovima osjetno se povećala minimalna amortizacija, što se odražava na manjem dohotku. Obveze iz dohotka za opće i zajedničke potrebe u strukturi ukupnog prihoda smanjile su se uz izuzetak plaćenih kamata koje su za 22.725.000 din veće od primljenih. Odnos raspodjele čistog dohotka povoljno je manji u uporedbi s prethodnom godinom i planom. Za osobne dohotke namijenili smo 80,6 % čistog dohotka, a ostatak otpada na fondove, što nije dovoljno za ostvarenje razvojnih nacrta na području investicija.

Na ispad dohotka u trećem tromjesečju ove godine bitno je utjecala neplaćena realizacija u iznosu 99.565.462 din. OOUR Novo mesto doprinosi 68 % ukupne neplaćene realizacije na račun Adriamonta iz Rijeke koji je u stečaju.

Iz ukupnog prihoda OOUR Novo mesto, OOUR Ljubljana, OOUR Krško, OOUR Zagreb i OOUR SPO pokrivaju i manjak Libije u iznosu 5.510.035 din, što još smanjuje dohodak.

Također ekonomski pokazatelji ekonomičnosti, produktivnosti, rentabilnosti i akumulativne sposobnosti iznova dokazuju kako uspješnost poslovanja naše radne organizacije opada. Osim toga mi smo među onim radnim organizacijama koje ne privređuju u rezolucijskim okvirima i koje dijele dohodak preko svojih mogućnosti. Tako smo u okviru RO prekoračili dozvoljeni porast osobnih dohodaka za 5,16 %, a i ispla-

ćena zajednička potrošnja po radniku premašuje dozvoljenju za 675 din. Pored toga terete nas i nepokrivena prekoračenja iz 1981 godine.

Svakako nas u posljednja tri mjeseca ove godine čeka težak posao obzirom na to da moramo postići takav dohodak kojim bi trebali uskladiti raspoređene osobne dohotke. Osim toga moramo računati s tim da nam se uvjeti stjecanja dohotka, obzirom na nadolazeću zimu te usvojenju politiku ekonomske stabilizacije, mogu samo pogoršati.

Ekonomski biro

Kongres saveza sindikata

Na 10. kongresu Saveza sindikata Slovenije sudjelovalo je 761 delegat, a zbog opravdanih razloga na kongres nije došlo samo 25 delegata. Među delegatima bilo je oko 40 procenata žena, 12 procenata mladih do 27 godina, a čak 64 procenata bilo ih je iz neposredne proizvodnje iz svih 18 djelatnosti sindikata i iz svih područja Slovenije. Na kongresu je bilo i 212 gostiju i 166 novinara.

Na kongresu se raspravljalo i proučavalo pet aktualnih područja zadataka sindikata: ostvarivanje politike privredne stabilizacije, uloga radnika u političkom sistemu socijalističkog samoupravljanja, udruživanje rada i sredstava, stjecanje i raspodjela dohotka i osobnih dohodaka te političko, organizatorsko i kadrovska jačanje Saveza sindikata Slovenije.

Na kongresu se mogla čuti kritična, stvarna i objektivna riječ delegata koja je izražavala ocjenu i zahtjev da društveno gospodarski sistem mora djelovati na način koji će učvrstiti samoupravnu ulogu radnika i udruženog rada te podsticati i osiguravati najbolje privredne efekte. Nisu rijetki bili zahtjevi da za sve mora važiti načelo raspodjele po radu i da se odlučno treba uhvatiti s teškoćama i navikama kako bilo tko može živjeti na račun tuđeg rada, te kako svi ne mogu biti odgovorni za pogrešna ulaganja, manjkove i za prekomjerne dugove. Breme neka prvenstveno snose oni koji su sve to prouzrokovali. To, naravno, u opravdanim slučajevima ne isključuje oprav-

dan i društveno dogovoreni obim solidarnosti.

Osnovni akcenti rasprava na kongresu bili su usmjereni na potporu nastojanjima za privrednu stabilizaciju. Iz naše radne organizacije na kongresu su učestvovali Janez Gašper, a rezime njegove rasprave objavljujemo u ovom broju, i Ida Slapšak koja je u preliminarnom dijelu bila članica kandidacione komisije, a zatim se uključila u rad komisije za političku, organizacionu i kadrovska izgradnju te statut Saveza sindikata Slovenije.

Tko odlučuje?

Kada analiziramo i ocjenjujemo razvoj i sprovođenje delegatskog sistema moramo početi od odnosa u osnovnim sredinama odakle se i gradi delegatski sistem, tj. od OOUR. Ne slažem se s polemikama koje su u tom smislu prisutne, kako delegatski sistem i samoupravljanje gube na povjerenju i kako su neefikasni. Mislim da je to parola tehnokrata i svih onih u društvu koji bi željeli vidjeti kako naš sistem socijalističkog samoupravljanja pada na ispit, jer tako bi im se otvorile mogućnosti većeg utjecaja i većih privilegija u društvu. Upravo oni, obzirom na svoj interes, svojim odnosom sprječavaju i onemogućavaju sadržajni pristup radnika u odlučivanju i samoupravljanju. Drugim riječima, tehnokratsko birokratske strukture žele što veći utjecaj radnika u odlučivanju.

Ima mnogo OOUR u kojima se uopće ne sazivaju delegacije prije sjednica skupštine, kako bi raspravljale o gradivu pred skupštinom, te svojim prijedlozima preko svojih delegata posredovale stvarni interes i potrebe koje su odraz stvarnih mogućnosti. Isto tako ima mnogo slučajeva kada samoupravni organi u OOUR ne raspravljaju o pitanjima, o kojima bi morali i za koje im je u samoupravnim aktima data nadležnost. Mnogo puta se dogodi da se na skupštinu SIZ pošalje delegat samo formalno, zbog toga da ne bude kritike, jer ga tamo nije bilo. Najvažnije je da se tog delegata oboruža stajalištima, što u većini slučajeva izostane. To znači da delegat nije više delegat.

već predstavnik. Takav pristup delegatskom odlučivanju, delegatskom sistemu i društvu uopće prouzrokuje mnogo štete, jer nije otvorena mogućnost izražavanja, delegatskim tijelima, stvarnih interesa radnika, već se preko skupštinskih gradiva pribijaju najrazličitiji prijedlozi i politika raznih birokrata koji plasiraju nemoguće stvari. To je jako prisutno i u samoupravnim organima u organizacijama udruženog rada.

Gdje su i gdje bi morale u tome biti osnovne organizacije sindikata i druge DPO? Mislim da je prvi i osnovni zadatak OO SS brinuti se i zahtijevati da se postupci u delegatskom samoupravnom odlučivanju obavezno izvode onako, kako je to određeno u samopravnim aktima i zakonu. Radnici delegati moraju imati stručnu pomoć prilikom rasprave o gradivu, moraju pravodobno dobijati gradiva i moraju biti obaviješteni o ostvarivanju usvojenih odluka.

U sadašnjoj teškoj privrednoj situaciji postavljaju se zahtjevi da je poslovnom struktura potrebno dati više nadležnosti u

odlučivanju i rukovođenju OUR. Te zahtjeve postavljaju strukture koje se mnogo ne brinu za samoupravljanje, već sada vide mogućnost da za sve probleme i nedostatke u društvu otkrije samoupravljanje, a ne odlučivanje mimo samoupravljanja. Sada vide mogućnost jačanja svoje uloge i položaja da koncentriraju društvenu snagu u odlučivanju. Sindikalna organizacija zajedno sa drugim DPO mora pratiti i ocijeniti takve tendencije i oštro ih osuditi te konkretnim političkim akcijama i jačanjem odgovornosti svih afirmirati stvarno samoupravno odlučivanje.

Kada radnik stvarno bude odlučivao o svim pitanjima u društvu, moći ćemo reći da je on i odgovoran za taj razvoj.

Sažetak referata kojeg je imao JANEZ GAŠPER na X. kongresu SSS na temu: Problematika delegatskog sistema i odlučivanja

Veća aktivnost

Za vrijeme kongresa zamolili smo druga Jožu Preskara, predsjednika konferencije OO SSS u našoj radnoj organizaciji da odgovori na nekoliko pitanja. Drug Preskar se brzo odazvao pozivu i dao otvorene i opširne odgovore, te mu se na njima iskreno zahvaljujemo. Neka ovaj zapis bude pobuda svima onima koji još nisu odgovorili na pitanja koje je postavilo uredništvo glasila, neka to naprave što prije!

— Kako ocjenjujete pripreme za X. kongres SSS u SGP Pionir i što bi po vašem mišljenju kongres posebno morao naglasiti odnosno izložiti?

„Procjenjujem da su pripreme za X. kongres SSS zadovoljavajuće, jer su se rasprave o kongresnim dokumentima odvijale u svim OO SS. Samo zadovoljavajuće, prije svega zbog toga jer nije bilo nikakvih primjedbi na prijedlog kongresnih dokumenata od naše sindikalne organizacije. Kongres bi punu pažnju morao posvetiti društveno ekonomskom položaju radnika i dati konkretne prijedloge za rješavanje te problematike u pooštrenim uvjetima privređivanja. Ovdje prije svega mislim na problem zapošljavanja radnika. Smanjen obim investicija u Jugoslaviji te zadnje mjere SIV sigurno će u velikoj mjeri utjecati na zapošljavanje odnosno raspoređivanje radnika koji su već u radnom odnosu.“

— Sindikat nije samo izvršni odbor, njegov predsjednik odnosno izvršna politička tijela, već svi članovi sindikata sa svojim dužnostima, pravima i odgovornostima. Kako sindikat u Pioniru učvršćuje svoj društveni položaj?

„Nesumljivo je da sindikat u Pioniru svoj društveni položaj učvršćuje preko sindikalnih grupa u pojedinim radnim jedinicama, OO SS u OOUR i radnim zajednicama te preko sindikalne konferencije. Svi tijesno suradjemo sa ostalim DPO, samoupravnim organima OOUR, radnih zajednica i RO kao cjeline.“

— Slažete li se s tvrdnjom da težište rada treba prenijeti s područja raspodjele na području stjecanja dohotka kao najvažnijeg temelja samoupravljanja, oslučivanja i rješavanja svih

problema u društvenoj reprodukciji cjelokupnog rada i života uopće?

„Mislim da je u prošlosti sindikat mnogo napravio upravo na području raspodjele dohotka i na rješavanju društvenog standarda radnika, a zaostajao upravo na rješavanju stjecanja dohotka, što je osnova za osiguravanje raspodjele dohotka i ostvarivanje boljih uvjeta rada.“

— Što je od bitne važnosti za ostvarivanje društveno-ekonomskih zadataka sindikata?

„Za ostvarivanje društveno-ekonomskih zadataka svakako su od bitne važnosti pravilne informacije koje moraju biti pravovremene i, naravno, točne.“

— Kroji li zbilja država svojim mjerama odlučivanje o dohotku?

Teško bih mogao reći da je to država. To su državni organi sastavljeni od delegata. Djelovanje delegatskog sistema poznato nam je. Logično je da svi propisi i zakoni usvojeni u državnim organima ograničavaju samoupravljača u odlučivanju o raspodjeli dohotka, ali ne smijemo zaboraviti da su i oni usvojeni samoupravnim putem (delegatski sistem).

— Može li sindikat utjecati na to da odlučivanje o dohotku zbilja bude stvarno, a ne samo formalno, jer radnik još uvijek nije subjekt odlučivanja o rezultatima rada i prevređivanja?

Sindikat na to može utjecati boljim i širim uključivanjem radnika u raspravu prilikom raspravljavanja o prijedlozima svih zakona i propisa, kvalitetnijim raspravama na svakoj raspravi o rezultatima rada, jačanjem svijesti radnika — dijeliti samo onoliko koliko smo ostvarili, a ostali dio dohotka namijeniti za ostvarivanje boljih uvjeta rada, boljih rezultata rada.“

— Mnogo puta su informacije koje posređujemo radnicima lakirane, uljepšane, dakle, istina dolazi po sporednim kolosjecima i sa zakašnjenjem. Smatrate li da je u tome razlog što

OO SSS još uvijek nemaju pravu snagu za produblivanje samoupravljanja i mijenjanje odnosa u svojim sredinama i šire?

„Već sam u uvodu naglasio da je od ključne važnosti odlučivanje radnika pravovremena i točna informacija. Dok to ne ostvarimo, uzaludno je od sindikata očekivati dobar rad, konstruktivne odluke i pozitivne pomake. Naime, svaka dezinformacija prouzrokuje zbrku među radnim ljudima, zato je jedan od naših zadataka i djelovanje na tom području.“

— U smjernicama za kongres zapisali smo da treba poboljšati odnos prema radu i odgovornost prema društvenim sredstvima i dobrom gospodarjenju. Što sindikat može napraviti na tom području?

„Bolje djelovati u OO SS i samoupravnim organima, bolje raditi, nerad ne smijemo plaćati, dobar rad pošteno nagraditi.“

— Sindikat bi trebao osiguravati da društveno dogovaranje, samoupravno sporazumijevanje i odlučivanje bude uspješno. Dakle, radi se o borbi za poštivanje dogovorenog. Zašto se toliko dogovaramo, a poslije radimo drukčije?

„To što radimo drukčije nego što smo se dogovorili djelimično smo i sami krivi, jer se još uvijek događa da pred usvajanjem nekih mjera pre malo analiziramo njihove učinke. Drugi dio nepoštivanja više boli. To su oni koji svjesno krše dogovore kako bi time osigurali drukčije (bolje) uvjete uskoj grupi radnika (RO, OOUR) ili čak pojedincu. Takvima moramo stati na prste, pa bilo to u sindikatu, SK, samoupravnim organima ili kod rukovodećih radnika.“

— U posljednje se vrijeme mnogo govori o odgovornosti. Tko bi po vašem mišljenju trebao snositi veću odgovornost, radnici ili poslovni organi?

„U svakom slučaju svatko bi trebao snositi odgovornost za svoj rad. Razgraničavanje odgovornosti između radnika i poslovnih organa jako je teško. Rekao bih pola — pola. Poslovnim organima bih pripisivao veću ili čak svu odgovornost u slučaju da radnike zavode prikrivenim poslovnim odlukama ili dezinformacijom.“

— Što je, dakle, uzrok raskora između zapisane društvene uloge i zadatka sindikata u udruženom radu te u sistemu socijalističke samoupravne demokracije i njegove stvarne uloge?

„Uzrok je u savjesti svih nas radnika. Mogu tvrditi da se ona mijenja u pozitivnom smislu, ali

ne možemo očekivati preokret preko noći. Ranije se sindikat više bavio raznim izletima, sportskim priredbama i zimnicom, a danas mogu reći da je to sekundaran zadatak sindikata. Sve je više radnika koje u prvom redu zanimaju rezultati rada i raspoređivanje ostvarenog dohotka. Sve su aktivniji u krojenju uvjeta rada i uvjeta privredivanja.“

— Možemo tvrditi da je sindikat ranijih godina gubio svoju ulogu i da su radnici gubili povjerenje u rad sindikata. Gdje su uzroci tog pojavi?

„Mislim da takva tvrdnja nije realna. Već sam ranije pomenuo da sindikat iz godine u godinu jača svoju ulogu.“

— O ovoj teškoj privrednoj situaciji opet će u prvi plan doći zaštitna uloga sindikata. Treba li ta uloga ubuduće biti primarna u radu sindikata?

„Svakako je briga o normalnim uvjetima rada radnika jedan od glavnih zadataka sindikata, ali odmah moram naglasiti kako uz dobre uvjete očekujemo i dobre rezultate. Dakle, uloga sindikata bit će šira.“

— Kako je zaživio rad u sindikalnim grupama u Pioniru? Možete li nabrojati neke slabosti i dobre strane takvog djelovanja?

„Zbog razdrobljenosti gradilišta građevinskih i ostalih OOUR skoro je neophodan rad u sindikalnim grupama. Rad u grupama dobro je zaživio i ocjenjujem ga kao pravi oblik djelovanja sindikata. Slabost u tome može nastupiti samo onda kada rad nije koordiniran i kada može doći do pogrešnih informacija i pogrešnih odluka.“

— Odnos radnika prema tehničkom i poslovodnom kadru obično nije najbolji. Kako je to u građevinarstvu?

„Iznimki ima svuda, pa ih tako imamo i u građevinarstvu. I tu još uvijek traje proces prilagođavanja odnosa pretpostavljeni — podređeni, među samoupravljačima.“

— Kakav odnos vlada između sindikata i poslovodnog kadra? Dolazi li u tu do kakvih suprotnosti odnosno kakvu moć ima sindikat na ocjenu rada poslovodnih organa?

„Vrata su uvijek obostrano otvorena. Izmjena i uskladjivanje mišljenja odvija se nesmetano (bez usiljenosti).“

— Kakav utjecaj imaju osnovne organizacije po OOUR i konferencija sindikata radne organizacije za rješavanje problema u Pioniru?

„Onako kako jača djelovanje sindikata, tako jača i utjecaj sindikata na rješavanje problema u Pioniru.“

— Kakvu ulogu imaju predsjednici izvršnih odbora i vi kao

predsjednik konferencije u konkretnom djelovanju sindikata?

„Prije svega ta uloga veoma je teška, odnosno taj zadatak. Zbilja je obiman zadatak sudjelovati u svim događajima u poduzeću i izvan njega te brinuti o realizaciji dogovorenih usmjerenja, oslušnuti probleme radnika i uskladiti ih u okviru usvojenih dogovora, pored redovnih radnih dužnosti.“

— Možete li izdvojiti jednu od uspješnijih akcija na nivou RO koju je u posljednje vrijeme izvela sindikalna organizacija u SGP Pionir?

„Sve aktivnosti ovog mandata već teku, zato bih teško mogao izdvojiti.“

— Kako će sindikalisti Pionira mobilizirati radnike za izpunjenje usvojenih zadataka i smjernica koje je zacrtao X. kongres SSS?

„Samo većom aktivnošću djelovanja konferencije IO OO SS i sindikalnih grupa moći ćemo mobilizirati radnike na ostvarivanju smjernica usvojenih na X. kongresu SSS. Ta aktivnost ne smije se pokazati u čestim dugim sastancima, već prije svega u boljem praćenju događaja i brzom operativnom djelovanju. Za takvo djelovanje morat ćemo osigurati bolji protok informacija. Naime, nije dovoljno da mi radnika informiramo, sindikatu su za djelovanje neophodno potrebne informacije, mišljenja i prijedlozi radnika.“

U Krškom već imamo blagajnu

U 10. broju našeg glasila bio je objavljen članak o blagajni uzajamne pomoći. Autor članka između ostalog navodi kako vjerojatno još ni jedna osnovna organizacija sindikata nije iskoristila mogućnosti koje daje republički zakon o štedno-kreditnoj službi i blagajni uzajamne pomoći. Da to ipak nije tako navodim činjenicu da imamo blagajnu uzajamne pomoći u OOUR Građevinski sektor Krško već od rujna (septembra) 1979. godine.

Blagajna uzajamne pomoći posluje po usvojenom pravilniku o organiziranosti i poslovanju. Član može biti svaki član osnovne organizacije sindikata (ili OOUR) koji ispuni pri-

stupnu izjavu. Visina mjesečnog uloga bila je u 1979. godini 30 din, u 1980 godini povisili smo ga na 50 din, u travnju (aprilu) 1981. godine već je iznosio 100 din. Član blagajne stiče pravo na kredit poslije šest mjeseci članstva. Za dobivanje kredita mora ispuniti poseban obrazac, na koji navede visinu kredita, upiše rok njegove otplate i navede dva kreditno sposobna žiranta. Trenutno imamo određenu gornju granicu kredita koja iznosi 10.000 din, a potrebno ga je vratiti najkasnije u deset rata. Za ponovni kredit može zamoliti tek poslije tri mjeseca po odplati prethodnog kredita.

O odobrenju kredita odlučuje upravni odbor blagajne (sastavljen od 7 članova), koji se sastaje jednom mjesečno. Ako član istupi iz blagajne uzajamne pomoći ili ako mu prestane radni odnos u OOUR, ulozi mu se isplate. Svi krediti su bezkamatni. Nadzor nad financijskim poslovanjem blagajne ima nadzorni odbor kojeg čine predsjednik i dva člana. Nadzorni odbor raspravlja o pritužbama članova i daje izvještaje o svojim konstatacijama na godišnjoj skupštini. U 1979. godini bilo je učlanjeno 140 zaposlenih, a u 1982. godini već ih je 240, što dokazuje da je odluka naše OO SS o formiranju BUP bila previlna i osnovana.

Ovdje ne smijemo zaboraviti da je glavni „adut“ i najodgovornija osoba blagajnik koji vodi i odgovara za blagajničko poslovanje, vodi knjigu blagajne, kartoteku članova, sastavlja mjesečne izvještaje, učlanjuje nove članove te kao glavno — isplaćuje odobrene kredite. Taj posao kod nas s puno volje (koja je u tom poslu i te kako potrebna) i odgovornosti obavlja drugarica Marija Bučar.

Sa zadovoljstvom konstatiramo da se rad blagajne odvija nesmetano. Uz dobru volju i suradnju odgovornih službi početne teškoće bile su brzo pobijedene. Cilj koji smo pred sebe prilikom formiranja postavili postignut je. Taj cilj je u tome da organiziranim sakupljanjem sredstava osiguramo međusobne

listarske kredite i jedni drugima pomognemo u stisci.

IDA SLAPŠAK

Kongres omladine

U Novom mestu je 23. i 24. listopada (oktobra) bio 11. kongres Saveza socijalističke omladine Slovenije na kojem je učestvovalo 413 delegata, 105 gostiju iz Jugoslavije i inozemstva te više od sto novinara.

U pet kongresnih komisija (za društvenoekonomski razvoj, za politički sistem socijalističkog samoupravljanja, za masovnu i frontnu organiziranost, za preobrazbu odgoja i obrazovanja te za razvoj kulture, slobodnog vremena i tjelesne kulture) mladi su na temelju javnih rasprava u općinama povodom osnutka i prejedloga kongresnih dokumenata, kako i u uvodnom izvještaju predsjednice republičke konferencije SSOS Darje Colarič o radu između dva kongresa, progovorili o nizu gorućih problema mlade generacije i o djelovanju omladinske organizacije.

Zaoštreni privredni odnosi posebno su zaoštrili ekonomski položaj mladih i rodili teškoće, ali mladi misle da će ih svi zajedno premostiti dosljednim ostvarivanjem nacrta stabilizacije, poštenim radom i zalaganjem.

Poslije kongresa se je na prvoj sjednici u novom mandatom razdoblju sastala i republička konferencija i razriješila dosadašnje rukovodstvo te izabrala Andreja Brvara za novog predsjednika Republičke konferencije SSOS, Šašu Dragoš za podpredsjednicu i Bojana Zlen-dra za sekretara.

Frontnost omladinske organizacije

Frontnost omladinske organizacije kao specifične organizacije interesno već strukturiranih i organiziranih članova nije, dakle, u tome da se SSOS pojavljuje kao njihova politička kapa i otuđeni politički posrednik, da svoje specifične interese zadovoljavaju samoupravnom aktivnošću i pokušaju ih organizirano uvažiti u političkom sistemu kao legitimni dio zajedničkih društvenih potreba i interesa.

ANDREJ MARINC, predsjednik CK SKS na kongresu slovenske omladine

Izveštaj o (ne)radu omladine

Koordinaciono vijeće SSOS osnovano je u našoj RO 1980. godine u svrhu povezivanja i koordiniranja rada osnovnih organizacija SSOS.

U ovom drugom mandatu osnovni zadatak bio je podsticanje odnosno oživljavanje tada OO u svim OOUR, što smo u početnoj fazi prilično dobro realizirali. Sada su OO SSOS formirane skoro u svim oourima. Većina OO bavila se svim aktualnim pitanjima kao što su planiranje, uključivanje u rasprave o završnim računima te o uvjetima života i radnim odnosima radnika itd.

Svoje smo stajalište zauzeli i u vezi stipendiranja, nažalost, u akciju smo stupili tek kad smo bili postavljeni pred činjenicu da se ukidaju ugovori o stipendiranju. Tu nije došlo ni do kakve povezanosti između omladinske organizacije i kadrovske službe RO, do čega bi po našem mišljenju moralo doći.

Na nivou KV izveli smo nekoliko zajedničkih manifestativnih akcija koje su veoma uspjele (organizacija silvestrovanja, proslave povodom 8. marta, ispraćaja štafete, uspjeh na susretu mladih itd.). Bili smo aktivni i na općinskom nivou, konkretnim raspravama učestvovali smo na svim okruglim stolovima koje je organizirala KOD u OK u sklopu predkongresnih rasprava te u SOUR Giposs i Adriogradnja.

Nažalost, aktivnost je opala u drugoj polovini mandata. Rad OO SSOS zamro je, nije bilo kontinuiteta u radu, iako smo u tome nastojali i na to neprestano upozoravali.

Uzroke neaktivnosti još nismo analizirali, tako da će to biti potrebno što prije napraviti.

Uz to pojavljuje se cijeli niz pitanja. Je li za to krivo rukovodstvo OO, ili nema pomoći ostalih DPO itd. Svakako to je posljedica premalog akcenta društveno političkog obrazovanja, odnosno premalog animiranja omladinaca za rad u OO. To bi ubuduće morao biti osnovni zadatak. Najviše će trebati raditi na tome da se privuče što više omladinaca na rad u omladinskoj organizaciji, obrazovati kadrove koji će uliti svježnu krv, tražiti metode i stvari koje će biti dostupnije i prihvatljivije. U tome će morati pomagati OO SK zaduživanjem mladih komunista za rad u OO SSOS, a oni bi morali biti nosioci rada.

Osnovne organizacije, od kojih smo očekivali da će se aktivno uključiti u uža stručna područja kao što je planiranje, stipendijska odnosno kadrovska politika itd., nisu ispunile naša očekivanja. U te OO morali bi privući što više mladih stručnjaka koji bi nam pomagali u zauzimanju konkretnih stajališta. Analizirajući dosadašnji rad konstatiramo da nismo dovoljno nastojali na uključivanju pripravnika odnosno mladih stručnjaka u rad OO, a upravo će oni sutra zamijeniti starije kolege na rukovodećim mjestima.

U OOUR gradevinarske operative premalo smo se posvećivali mladom radniku, a posebno radnicima iz drugih republika. Njima nudimo samo rad i stan u samačkom domu, što ni izdaleka nije dovoljno. U povezanosti sa OO SK i sindikatom treba se pobrinuti za bolje uključivanje i prilagodjivanje sredini gdje žive i rade ti mladi radnici iz drugih republika.

Posebno se treba pobrinuti za učenike, čiji je rad u OO također sasvim zamro. Sada će osnovni zadatak koordinacionog vijeća biti u ponovnom oživljavanju i podsticanju rada u svim OO SSOS u Pioniru, naći prave metode njihovog koordiniranja u uključivanje što šireg kruga omladine u oblike obrazovanja koji će biti organizirani od strane OK SSOS.

KREŠIMIR HERCIGONJA

NOVO RUKOVODSTVO OMLADINE

Na izbornoj konferenciji koordinacionog vijeća SSOS SGP Pionir koja je bila u četvrtak 21. listopada (oktobra) bilo je izabrano novo rukovodstvo omladine. Predsjednik KV i nadalje će biti Krešimir Hercigonja, podpredsjednik Franc Bukovec, sekretar Janez Sever, a blagajnik Marjana Kraševac, za kulturu Irena Vide, a za sport i omladinske radne akcije Davorin Rangus. Svi oni sačinjavaju uže predsjedništvo KV SSOS koje će se sastajati po potrebi.

Prvi rezultati već su vidljivi

Jedna od osnovnih pretpostavki kod osnivanja programa prerade poslovanja u okviru SGP Pionir bila je u tome da svaki pionirovac bude i nosilac stvaralačke djelatnosti. U svakom od nas su klice razvoja, korijeni boljih rješenja, svatko od nas najbolje poznaje rezerve poslova i zadataka koje sam obavlja.

Zato smo u našem programu odredili da svaki Pionirov radnik godišnje da najmanje jedan prijedlog za poboljšanje poslovanja u najširem smislu riječi. U ovim zaoštrenim uvjetima privredivanja svaki prijedlog za smanjenje troškova, svaka ideja za poboljšanje poslovanja i svaka zamisao o racionalizaciji rada i organizacije i te kako je dobrodošla, da ne kažemo, neophodna.

Zato su pozvani svi pionirovci da svojim priložima sudjeluju u tom dugoročnom programu koji zbilja mora biti naš, vlasništvo svih naših ooura i svakog pojedinca.

Moramo reći da se prvi rezultati već vide. Bilo je izrađeno 19 prijedloga poboljšanja poslovanja i nosioci tih programa su sve strukture radnika u OOUR i RZZP. Uspjeh ovog programa prije svega vidimo u tome što su već na početku prerade Pionirovog poslovanja sudjelovali kako direktor OOUR, vode odjela OOUR i RZZP tako i radnici u proizvodnji, a pored toga treba naglasiti da su neki prijedlozi i zamisli jako sadržajni, pa i obimni. Svi ti naponi za bolje poslovanje bit će stručno obrađeni i uključeni u cjelovit program prerade poslovanja u okviru SGP Pionir. Naši prvi, nazovimo ih pioniri stvaralačke djelatnosti programa prerade poslovanja u okviru SGP Pionir slijedeći su naši radnici:

Nikola Lovrenčić, Alojz Potočar, Ibro Dženanović, Alojz Bačar, Šero Radhmanović, Salcan Bukvar, Jozo Mihaljević, Alojz Novak, Franc Komljenec, Miha Jalovec, Stane Pungercar, Anton Plut, Stane Leban, Jože Udovč, Vid Keča, Zlata Raičević, Marjan Filipčič, Edo Frantar in Marjeta Virc.

Kopirajmo ove naše predlažake prerade Pionirovog poslo-

vanja i sami što prije izradimo svoj prilog.

Služba za organizaciju
i razvoj poslovanja

Poštovani druže

Opet nastavljamo slanje pitanja na različite adrese. Kroz ovo vrijeme na pitanje o samoupravnoj radničkoj kontroli još je odgovorio predsjednik SDK u gradevinskom sektoru Novo mesto Franc Juntez. Time nikako ne mislimo prekinuti objavljivanje iskustva SDK u našoj radnoj organizaciji, zato opet pozivamo sve koji su primili dopis da nam odgovore.

Ovoga smo se puta obratili direktorima ooura, radnih zajednica, službi i radne organizacije da nam posreduju prve rezultate koje smo odlučili postići usvajanjem akcionog programa za veću efikasnost poslovanja. Dakle, za odgovore smo molili one koji su i posebno bili zaduženi za izvođenje tog programa i koji su na sebe preuzeli veliku odgovornost, zato sada od tih „odgovornih“ zahtijevamo i odgovore. Nažalost, do roka se javio samo direktor gradevinskog sektora Novo mesto, čiji odgovor objavljujemo. Svi ostali trebate to napraviti u najkraćem vremenu. Unaprijed se zahvaljujemo na suradnji i molimo za razumijevanje.

Dakle, svima gore navedenim poslali smo dopis slijedećeg sadržaja:

„Već izvjesno vrijeme pišemo i govorimo kako naše privredivanje nije onakvo kakvo bi moralo biti. Utvrđujemo kako nema odgovornosti, radne etike, savjesti, discipline, poleta, samokontrole i poštenja. I u Pioniru smo došli do gornjih spoznaja i zato usvojili program za poboljšanje efikasnosti, a posebno poslije uvođenja mjera privremene društvene zaštite koja je bila izrečena našoj radnoj organizaciji.

Taj smo program usvojili uz spoznaju da jednom za uvijek treba i djelima, a ne samo riječima raščistiti s dosadašnjim slabostima ako želimo efikasnije privredivati. Zato se sada obraćamo vama koji ste usvajanjem akcionog programa za veću efikasnost poslovanja usvojili i konkretna zaduženja da nas obavijestite kako se oni ostvaruju i što ste sve napravili za po-

boljšanje poslovanja u vašoj sredini.“

U ovom broju objavljujemo odgovor ooura Novo mesto, a u posljednjem je trenutku stigao i odgovor Danice Puljak iz Metlike, kojeg isto tako objavljujemo u ovom broju. Svima se još jednom zahvaljujem, a svi vi ostali i onako znate što od vas očekujemo.

Pooštrena disciplina

Postizanje većeg dohotka te uz što manja uložena sredstva ostvariti veću produktivnost, mora biti cilj svakog zaposlenog.

Ukratko, moramo težiti postizanju što veće produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti.

Kako bi mogli postići takav cilj, mora se pooštreni red i disciplina na radu, poboljšati organiziranost rada te povećati odgovornost prema radu svakog radnika, jer je svaki pojedinac neposredno ili posredno povezan s proizvodnjom i ostvarivanjem dohotka, jer ni jedna poslovna funkcija ne djeluje izolirano, već su sve u međusobnoj ovisnosti.

Možemo opaziti da su još uvijek u važnijim poslovnim funkcijama određene rezerve i njihovim bi oslobađanjem bitno mogli povećati dohodak. Nedisциплиnirano ponašanje nekih radnika prema radu negativno utječe na disciplinu drugih radnika, te se time povećavaju nepotrebni troškovi.

Moramo biti svjesni da će konačno trebati jednom i djelima ukloniti dosadašnje slabosti, a ne samo riječima. Tako se u oouru Metlika između ostalog pojavljuje sve više neopravdanih izostanaka, uglavnom neposrednih radnika ili pak dolaženje na rad u pijanom stanju. Zato je disciplinska komisija raspravljala i usvojila mjere zbog težih kršenja radnih dužnosti i to:

- dva zaključka o prekidu radnog odnosa, od toga jedan zaključak uvjetno na 6 mjeseci (zbog neopravdane odsutnosti s rada, odnosno rada u pijanom stanju);

- dvije javne opomene zbog neopravdane odsutnosti s rada, odnosno rada u pijanom stanju;
- jednu opomenu zbog nezakonitog raspolaganja društvenim sredstvima.

DANICA PULJAK

Zaoštren odnos

U OOUR Građevinski sektor Novo mesto izvode se mjere koje je usvojio RS RO na svojoj 3. redovnoj sjednici. U OOUR smo veliku pažnju posvetili pitanju discipline na radu te pooštrili odgovornost. Pooštren odnos prema prekovremenom radu koji je u velikoj mjeri smanjen i sproveden u zakonske okvire. Pooštren je odnos prema financijskomaterijalnom poslovanju, a pooštrena je i kontrola te pokrenut disciplinski postupak u više slučajeva. Maksimalno je smanjeno korištenje osobnih automobila u službene svrhe.

Poštivanjem sankcija za nesavjesni rad, pooštrena je odgovornost pojedinaca, kako za obračun proizvodnje tako i za sredenost dokumentacije. Bio je obavljen cjelovit pregled tehničke i projektne dokumentacije za objekte koje izvodimo i postavljena konkretna zaduženja. Posebna pažnja polaze se pravilnom i racionalnom zapošljavanju odnosno potrebnoj kadrovskoj politici. U OOUR više se ne povećavaju osobni dohotci radnicima. Provjerene su osobne ocjene radnika i osobna ocjena u prosjeku je smanjena za 5 %.

Obzirom na to da je u OOUR dosta alkoholičara, u nekim smo slučajevima napravili raspoređenje i predložili disciplinski postupak za one koji uživaju alkohol na radnom mjestu. Pooštren je i odnos prema štednji materijala u svim jedinicama.

MIHA JALOVEC

Povećana kontrola

Organ samoupravne radničke kontrole Građevinskog sektora Novo mesto imao je od kraja ožujka (marta), kada je bio izabran, pa do listopada (oktobra) ove godine pet redovnih sjednica, što je u uporedbi s prethodnim godinama jako dobro. Što se tiče sadržaja zaključaka i stajališta samoupravne rad-

ničke kontrole, ocjenjujem da je i tu napravljen popriličan pomak, jer raspravljalo se o dosta prekršaja i predlagalo o disciplinskim postupcima protiv prekršitelja. Samoupravna radnička kontrola više je puta upozoravala na nepravilnosti i predlagala rješenja. Ukratko, možemo ocijeniti da je samoupravna radnička kontrola zaživjela svoje djelovanje.

Još se uvijek pojavljuju teškoće prije svega zbog toga što se SDK pravovremeno ne posreduju svi podaci i konstatacije službi. U posljednje se vrijeme može osjetiti napredak i pomoć i to od strane financijskog kontrolora koji češćim kontrolama materijalno – skladišnog poslovanja s prekršajima upoznaje samoupravnu radničku kontrolu.

Nadamo se kako ćemo ubuduće još više imati pomoći kako od strane RZZP tako i od službi ooura. Društveno političke organizacije podstiču rad samoupravne radničke kontrole i daju nam podsticaj, a time nam u velikoj mjeri olakšavaju djelovanje.

FRANC JUNTEZ

Drveni pogon izvozi?

Htjeli smo posjetiti drveni pogon kako bi doznali nešto više o prodaji vrata u inozemstvo. Taj podatak nismo uspjeli dobiti, a zašto napisat ćemo u nastavku, ali zato nas je drug Andrej Žnidaršič, direktor ooura bolje upoznao s njegovom djelatnošću koja je prilično specifična i jako se razlikuje od građevinske, iako ponekad u Pioniru sve ooure bacamo u jedan koš.

Drvna industrija odnosno proizvodnja drvenih građevinskih elemenata, vrata, zidnih obloga, brodskih podova, visećih stropova i proizvodnja reznog lisnatog i igličastog drveća, kako je kratko zapisano u statutu ooura, je mnogo šarolikija i u njoj vladaju i posebni zakoni. O tome bi nadugo mogli raspravljati, ali radije recimo nekoliko stvari koje su možda u ovom trenutku bitne za proizvodnju u budućnosti.

„Drveni pogon“ kako ga neki zlobnici zovu sačinjava 124 radnika, uglavnom domaćina koji proizvode pokretne pregradne zidove (harmonika i preklopna vrata), zidne obloge, nadsvjetlosne i ostale elemente od drveta

te obavljaju strugarske usluge za potrebe Pionira i ostalih stranaka.

Prošle su godine ostvarili 16,5 milijardi dinara realizacije. Njihova godišnja proizvodnja popela se već na 30.000 m² vrata, što je maksimum obzirom na postojeću prostornu stisku. Zbog toga niti ne mogu slijediti potrebe tržišta i njihova proizvodnja je ograničena, iako bi mogli prodati još više. Teškoća u proizvodnji pomičnih pregradnih zidova je i u tome što se tu radi o naručičkoj proizvodnji za unaprijed poznatog kupca. Zato se pojavljuju njihovanja u proizvodnji. Tako su prošle godine proizveli 18.781 m² harmonika vrata i 8.276 m² preklopnih vrata, 1.457 m² nadsvjetala sa punilima pored svih ostalih elemenata koji su vezani na postojeću tehnologiju. Oprema pogona je suvremena, žulji ih jedino nedostatak

prostora i velike rezerve materijala, jer kupcima mogu ponuditi oko pet tisuća vrsta površinskih obrada (furnir, tapete, ultrapas, skaj, robu itd.). Najviše vrata je od hrastovog furnira (70 %), ostale obrade zahtijevaju više ručnog rada te su zbog toga i skuplje. Žulji ih i povremeni nedostatak repromaterijala, a kod njegove nabavke potrebna je i devizna participacija (za ljepila, skaj, ultrapas itd.)

Ove godine proizvodnja je pokrivena do kraja godine. Uglavnom rade za domaće tržište. Drukčije je s izvozom. On se obavlja preko različitih dobavljača iz cijele Jugoslavije (Lesnina, Slovenijales isl.). Prošle godine su izvezli za 432 tisuće dolara, a ove godine računaju na oko 2 – 3 tisuće dolara. Na inozemno tržište poslali su za više od 5 milijuna dinara ponuda, tako da za 1983 godinu ocjenjuju oko 1,5 milijuna dolara izvoza, ali za sada nemaju nijedan potpisani ugovor.

Ovogodišnji plan od 18,5 milijardi dinara na pilani neće biti postignut, dok stolarska radionica radi po planu. Pilana je prošle godine razrezala 8.895 m³ drveta, a prodala i sve odpatke (u pravilu kupcima za drva ili prerađivačkoj industriji). Računaju da će plan „promašiti“ za oko 2 milijuna dinara, jer pet mjeseci praktički nisu radili.

Preventivni oddih v Vrsarju

Tudi letos je bila v Pionirju organizirana akcija za izvedbo rekreativnih, zdravstveno preventivnih odmorov v Vrsarju. Tokrat že drugič, saj je bila prva že v letu 1981, ko se je teh odmorov udeležilo 23 naših delavcev in 5 njihovih svojcev. Letos se je teh odmorov udeležilo 25 pionirjevcev in 5 svojcev. Vsi ti udeleženci so bili predlagani iz tozdov, in to z namenom preprečevanja pogostih boleznih oziroma izboljšanja individualnega stanja.

Sredstva za regresiranje stroškov preventivnih odmorov je kril vsak tozd in sicer iz sklada skupne porabe za vse delavce, katere je poslal. Udeleženci pa so v ta namen koristili svoj letni dopust.

Zdravstveno preventivni odmor v Vrsarju smo izvajali po naslednjem programu:

1. septembra smo se vsi udeleženci zbrali ob 6. uri na zbornem mestu, od koder smo se odpeljali do našega doma v Vrsarju, kamor smo prispeli okoli 11. ure. Po kratkem ogledu doma, spoznavanju med sabo in zaposlenimi v domu, smo se razporedili po sobah. Sledilo je kosilo in počitek.

Popoldan smo imeli kratek spoznavni sestanek, pregledali smo program 10-dnevnega odmora, namen odmorov, vsak udeleženec pa je izpolnil anketni vprašalnik. Večinoma so se vsi strinjali s programom in urnikom, katerega smo obesili na oglasno desko; tako je vsak vedel, kakšen program ga čaka naslednji dan. Po sestanku smo razdelili športna oblačila vsem in odšli na ogled športnorekreativskih objektov (kegljišče, balinišče, mini golf, plaža ob morju, izposojevalnica čolnov, športna igrišča, strelišče...).

V naslednjih dneh smo program organizirali tako, da smo najprej spoznali športno panogo in trenirali, naslednji dan pa smo izvedli tekmovanje. Tako smo tekmovali v petih disciplinah (mini golfu, streljanju, pikadu, balinanju in kegljanju). Najboljši rekreativci so bili: Alojz Vukšinič (SPO) 91, Ivan Bajuk (NM) 80, Franc Saje (LO) 79, Osman Dizdarevič (Krško) 78, Alojz Štrasberger (LO) 77, Anton Jerič (MKO) 76, Marjan Filipičič (NM) 68, Milenko Lukič (DSSS) 65, Franc Grmovšek (Krško) 64 in Ivan Novak (Krško) 62 točk.

Od rekreativcev sta imela dva precej smole, zato bi bil morda vrstni red drugačen, če si ne bi Janez Opara, kljub temu da je dobil od svojega tozda po pošti „šlauf in pasto proti soncu“, poškodoval nogo, tako da so rezultati daleč pod njegovimi možnostmi. Stanko Turk iz Novoga mesta je tudi vseskozi imel smolo, saj je bil „favoriziran“ v balinanju, vendar je moral zaradi dežja prepustiti prvo mesto, pri plavanju ga je „uščipnil“

rak, tako da mu je prst precej zatekel in krvavel. Bil je tudi poškodovan, vendar se mu je nasmehnila sreča, ko smo zadnji dan organizirali zaključni večer in razglasili rezultate ter izvedli tekmovanje „Izbiramo najlepše moške noge Vrsarja“. Šestčlanska ženska žirija je enoglasno prisodila največ točk prav Stanku, ki je prejel zelo velik aplavz od številnega občinstva.

Razen teh aktivnosti, v katerih smo izvedli tekmovanje, smo izvajali tudi druge. Organizirali smo izlet v Limski kanal z motornim čolnom, na razpolago smo imeli čolne za veslanje, sandoline, igrali smo namizni tenis, odbojko, družabne igre in se učili plavat ter odšli na ogled bližnjega Poreča.

Tako je desetdnevni oddih v Vrsarju zelo hitro minil in večina udeležencev je dejala, da bi se v bodoče še udeleževali teh odmorov.

Organizacija rekreativno-preventivnih odmorov naše DO naj bi postala stalna oblika delovanja, saj ugodno vpliva na delovnega človeka s tem, a pobjša njegove funkcionalne sposobnosti, regenerira organizem in poveča fizične in intelektualne kapacitete.

V bodoče ne bi smeli pošiljati na te preventivne odmore posameznikov, katerim je potreben zdravstveni nadzor. Osnovni cilj preventivnih odmorov je namreč preprečevanje obolenj (za posameznike na tako imenovanih ogroženih delovnih mestih).

DAVORIN RANGUS

Bencina ni

*motor brni
motor brenci
na njem človek se jezi
a motor se mu smeji
tako mu reče motor:
saj veš, da bencina ni*

Dogodek v menzi

V vrsti za malico si je delavec naložil na pladenj več hrane, kot je predvideno za en obrok. Kuharica ga je na to opozorila, on pa je zarenčal nanjo, češ, kaj pa to tebe briga. Dragi kolega, mar res ne znaš biti vljuden do sodelavcev in jih nič krive pošiljaš v... ko pa le opravlja svojo delo. Takih „sodelavcev“ pa je iz dneva v dan vse več, na žalost.

Novi uspehi Tonija

Toni Vovko se je v zadnjem času udeležil dveh ekstemporev in na obeh pobral nagrade. Na osmem mednarodnem ekstemporu v Trstu, kjer je sodelovalo 180 slikarjev iz Italije in Slovenije, je prejel plaketo za sliko „Jesen v Škednju“. Na četrtem ekstemporu v Labodu, ki ga prireja novomeška tovarna oblačil v sodelovanju z likovno skupino Vladimir Lamut, pa je prejel diplomu v izredno močni konkurenci. Slikarski ekstemporu v Labodu je potekal od 5. do 22. oktobra, na njem pa je sodelovalo 27 ustvarjalcev. Treba pa je še povedati, da se teh prireditelj, ki so iz leta v leto vse kvalitetnejše, udeležuje tudi vse več akademskih slikarjev, zato je uspeh Tonija toliko večji.

pred desetimi leti

Enajsta številka Biltena je izšla 24. novembra 1972 in sicer kar na osmih straneh.

Na prvi strani je v njej sestavek z naslovom „Doslleden boj z napakami“, ki govori o pismu tovariša Tita, v katerem ta opozarja na resnost trenutka. O tem govori tudi povzetek razgovora s sekretarjem organizacije ZK Martinom Pungerčarjem. Naloge letnega plana so bile v tretjem trimesečju presežene. To in še druge stvari so opisane v prispevku pod naslovom „V tričetrtletju 92 odstotkov plana“. Marko Svetinja je pripravil članek o ustanavljanju tozov v podjetju in nanizal težave, ki se pojavljajo v gradbeništvu, sprašuje pa se tudi o tem, kakšen bo zaključek poslovnega leta. V tej številki je še en daljši prispevek, zopet neznanega avtorja, o „osebnih dohodkih in osebnih porabi“.

„Malomarnost – botra nesreč“. Zadnji del domače črne kronike je zopet pripravil Edo Frantar, objavljeni pa so tudi sklepi 3. redne seje delavskega sveta, informacija o uspehu naših športnikov na zveznih ŠIG, ki so bile v Skopju, kjer so naši šahisti in strelke osvojili odlično drugo mesto. V tej številki najdemo tudi podatek, da smo leta 1972 našli 11275 ur neopravičenih izostankov, izgubili 317097 ur zaradi bolezni.

Novo vodstvo

Na volilni konferenci koordinacijskega sveta ZSMS SGP Pionir, ki je bila v četrtek, 21. oktobra, je bilo izvoljeno novo vodstvo mladine. Predsednik KS bo še v naprej Krešimir Hercigonja, podpredsednik Franc Bukovec, sekretar Janez Sever, blagajnik pa Zvonka Starič. Za idejnopolično izobraževanje je zadolžena Marjana Kraševc, za kulturo Irena Vide in za šport ter mladinske delovne akcije Davorin Rangus. Vsi ti sestavljajo ožje predsedstvo KS ZSMS, ki se bo sestajalo po potrebi.

Pevski zbor vabi

V torek, 16. novembra, bo ob 19.30 v dvorani Doma JLA v Novem mestu samostojni koncert pevskega zbora Pionir ob izteku prvega leta njegovega delovanja; sodelovali bodo tudi recitatorji iz naše delovne organizacije in gojenci glasbene šole. Pridite v čimvečjem številu!

živa kronika

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI:

tozd Mehansko kovinski obrat: Gorenc Anton, elektromeh.; Eršte Franc, delavec; Hočevar Srečko, ključavn.; Opara Janez, avtomeh.; Jenič Marjan, avtokl.;

tozd Strojno prometni obrat: Bohar Stanislav, str. ključ.; Krivec Stanislav, Kopina Milan in Kristof Edvard – strojniki; Softič Mustafa, Smole Anton, delavec; Kastelic Silvo, avtomeh.; Milošević Radenko in Halilović Zijad, tesarja; Vene Anton, voznik; Andrejčič Franc, zidar;

tozd Keramika in zaključna dela: Milenković Milomir, keramičar; Nikolič Božidar, keramičar; Vesel Anton, ekonomist iz tozda TKI; Šesta Karol in Bukovec Stanko, pečarja;

tozd Projektivni biro: Cibic Gorazd, dipl. inž. arh. in Kustor Marija, gradb. tehnik;

tozd TKI: Vide Irena, ekonom. tehn. iz DSSS;

DS interne banke: Šmitran Ana, ekonom. tehn. iz Novomontaže.

KOT PRIPRAVNIKI SO NASTOPILO:

Drobnič Bojan, gradb. tehn., Plantan Samo, dipl. iur. in Špendar Irena, ekonom. tehn. (v DSSS); Hrovat Rok in Volk Irena, gradb. tehnika (v tozdu Projektivni biro); Aš Franc, gradb. tehnik in Lovko Andreja, dipl. gradb. inž. (v tozdu TKI); Zupan Majda, ekonom. tehn. (v DS interne banke); Kos Smiljana, gradb. tehn. (v tozdu Keramika in zaključna dela).

IZ JLA SO SE VRNILI:

Makše Anton, str. ključ. (v tozdu Mehansko kovinski obrat); Novak Branko in Zore Jože, strojnika (v tozdu SPO); Kastelic Anton, dipl. gradb. inž. (v tozdu TKI); Poredoš Ervin, dipl. oec. (v DSSS).

V JLA SO ODŠLI:

Rizvić Mehmed, str. ključ. (iz tozda SPO); Prešeren Jože, str. ključ. (iz tozda MKO) in Drobnič Bojan, gradb. tehn. (iz DSSS).

UPOKOJILA SE JE:

Legiša Alojzija, likvidator v tozdu SPO.

Novo sprejetim delavcem in delavcem, ki so se vrnili iz JLA, želimo dobro počutje v naši delovni organizaciji ter veliko delovnih uspehov, delavcem, ki so odšli na sluzenje vojaškega roka, da bi jim le-ta čim prej minil, tovarišici, ki je odšla v pokoj, pa želimo veliko zdravja in osebnega zadovoljstva.

TOZDA GO METLIKA

Delovno razmerje so sklenili:

Brinec Dušan, pripravnik SS, Starešinić Franjo, ključavničar KV II,

Plut David, monter centralne kurjave KV I;

Iz JLA sta se vrnila:

Matjašič Igor, PU elektroinstaler in

Janjac Josip, elektroinstaler KV I.

Upokojil se je:

Colarič Stjepan, VK zidar.

TOZD GRADBENI SEKTOR KRŠKO

Delovno razmerje so sklenili:

Zidarji Stanislavjević Ivica, Lanšček Roman, Gramc Jože; tesarji Leticia Jozo, Jurušič Marko, Mujkanović Hamid; za določen čas: Ivanić Nevenka – gradbeni tehnik (pripravnica), Ahmatović Munira (čistilka).

Delovno razmerje so prekinili:

Zidarji Milovanović Raško, Matić Milovan, Maksimović Budimir, Milić Velibor, Makić Salih, Beganović Suldo, Šiljić Ramo, Horvat Drago; delavci Đukić Slobodan, Sekulić Rajko, Turkušić Nerdin; gradbeni delovodja Navoj Ivan; gradbeni tehnik Avsec Igor

Upokojil se je:

Bošnjak Stjepan (tesar).

Iz JLA sta se vrnila:

Zukić Veljko in Čajić Hasib (oba zidarja).

V JLA je odšel:

Čupić Radislav (tesar).

Franja Leskovšek

Zahrbtna bolezen je pretrgala življenjsko nit naše sodelavke Franje Leskovškove, ki si je s svojim desetletnim delom in toplim človeškim

odnosom pridobila velik ugled tako pri delavcih krškega gradbenega sektorja kot pri ostalih pionirjevcih. Na upravi tozda se je zaposlila 1972 kot likvidator računov in to delo opravljala vse do takrat, ko jo je bolezen priklenila na bolniško posteljo. Zadnji dve leti je bila z našimi delavci v Hercegovnem, kjer si je pridobila številne simpatije med njimi. Franja pa je vseskozi delala tudi kot sindikalna aktivistka, saj je bila vedno pripravljena pomagati vsem, ki so se našli v stiski. Z njenim prezgodnjim odhodom je v naših vrstah nastala vrzel, ki jo bomo le s težavo zapolnili.

IVAN KENE

Pionir je glasilo kolektiva SGP Pionir Novo mesto. Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3.500 izvodov. Odgovorna urednica: Katjuša BORSAN, namestnik: Marija JUREKIČ, člani uredniškega odbora: Boris POŽEK (za tozdu Gradbeni sektor Ljubljana), Ida SLAPŠAK (za tozdu Gradbeni sektor Krško), Eva ŠUŠTARŠIČ (za tozdu Gradbeni sektor Novo mesto), Branimir GRAŠOVEC (za tozdu Gradbeni sektor Zagreb), Niko ŽIGANTE (za tozdu Togrel), Jože KRAVS (za tozdu SPO), Alojz LENARČIČ (za tozdu Lesni obrat), Marjana KLEMENC (za tozdu Projektivni biro), Zora KAZAKOVIČ (za tozdu Keramika), Anica BEDNARŠEK (za tozdu Gradbeno operativa Metlika), Anton ŠAVRIČ (za Novomontažo), Jožica HAJNIČ (za DS Interna banka) in Darinka KREVS (za DSSS). Naslov uredništva: PIONIR, glasilo kolektiva SGP Pionir, 68000 NOVO MESTO, Ljubljanska 3. Stavek, film in prelom: DITC Novo mesto, tozdu Grafika, tisk: DITC Novo mesto, tozdu Tiskarna.